Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia: Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelik's Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Bucuresci: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 33)

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr. N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 175.—Anul LVIII. Braşov, Duminecă, 6 (18) August. 1895.

Suntem asupriţĭ, orĭ nu?

Braşov, 5 August v. 1895

Tótă săptĕmâna acésta, foile din monarchia nóstră şi multe din streinătate şi-au bătut capul cu întrebarea, décă Românii, Slovacii şi Sêrbii de sub stăpânirea unguréscă sunt în adevĕr aşa de asupriţĭ, cum a dat sĕ se cunóscă congresul din Budapesta, orĭ că ei urmăresc numai nisce scopurĭ revoluţionare, orĭ Dumneḑeu mai scie ce.

A rĕspuns fiă-care fóiă după cum era prietenă naţionalităţilor şi nisuinţelor lor de egală îndreptăţire, orĭ prietenă suprematiştilor Ungurĭ şi nisuinţelor acestora de-a cutropi popórele nemaghiare pentru a crea un stat după chipul şi asĕmĕnarea lor. Pe partea Ungurilor sunt cele mai multe foi germane, ér pe partea Românilor şi a Slavilor sunt, firesce, cele mai multe foi slave. Dinafară până acuma puţine vocĭ ne sunt cunoscute. Pressa francesă pare a fi mai reservată şi mai rece de astădată; se crede, pentru-că Francesii sunt supĕraţĭ, că România ar fi intrat în tripla alianţă. Foile germane ţin parte mai mult Ungurilor, ér despre cele italiene încă n'avem nicĭ o scire.

Despre un lucru însĕ suntem sigurĭ: că pretutindenea, înlăuntru ca şi înafară, se recunósce, că merg rĕu trebile aicĭ în Transilvania şi Ungaria, şi că plângerile popórelor nemaghiare nu sunt luate din vênt. Décă n'ar fi asuprite, nu s'ar auḑi atâtea plângerĭ şi temniţele n'ar fi înfundate cu bărbaţĭ devotaţĭ causei lor naţionale.

Dér mai mult, póte, ca în pressă a fost vorba în ḑilele acestea la conferenţa interparlamentară din Bruxella, capitala Belgiei, despre aceea, că óre Ungurii în adevĕr asupresc în mod tiranic popórele nemaghiare, orĭ nu. S'au dus anume la acéstă conferenţă mai mulţĭ corifei dintre deputaţii ungurĭ, între carĭ vestitul Apponyi, Jokay, neîmpăcatul Pazmandy şi alţii, — s'au dus cu scop, ca sĕ convingă, veḑĭ Dómne, pe representanţii ţĕrilor streine, că ei, Ungurii, sunt ómenii cei mai liberalĭ şi blăjinĭ, şi că nicăirĭ pe faţa pămêntului nu s'ar da atâtea drepturĭ şi bunĕtăţĭ naţionalităţilor, ca în statul ungar.

In faţa lor s'au aflat deputaţii din România, în frunte cu d-l Urechiă. Ei au pledat pentru causa română şi au arătat, că în adevĕr popórele nemaghiare din statul ungar sunt mult asuprite, ba chiar ameninţate în esistenţa lor naţională.

N'avem încă scirĭ amĕnunţite despre cele ce s'au vorbit la Bruxella de-o parte şi de alta, dér cu părere de rĕu vedem, că de astă-dată, mulţumită sprijinului membrilor austriacĭ şi germanĭ ai conferenţei, Ungurii au câştigat pe partea lor majoritatea conferenţei. Aşa au isbutit sĕ facă sĕ se priméscă de majoritate şi invitarea lor, ca în anul viitor, 1896, conferenţa interparlamentară sĕ se ţină în Budapesta, cu tóte că delegaţii românĭ, elveţienĭ, danesĭ şi alţii au cerut, ca în împrejurările de faţă, când nemulţumirea este aşa mare în statul ungar, sĕ nu se ţină conferenţa în Budapesta tocmai cu ocasiunea serbărei mileniului unguresc.

Orĭ ce s'ar ḑice însĕ în pressă, precum şi în conferenţele internaţionale, nu se póte schimba nimic din faptul, că asuprirea, precum şi nemulţămirea, căreia îi dă ea nascere, esistă în sînul majorităţii poporaţiunei acestui stat şi nicĭ că se va puté delătura, până când nu se vor convinge cei ce au puterea în mână, că tóte svîrcolirile lor, tóte apucăturile şi tot sprijinul, ce-l întimpină momentan din partea unora şi altora, nu le va ajuta nimic şi vor trebui în cele din urmă sĕ dea deplină îngrijire şi intereselor de vieţă ale popórelor nemaghiare.

Pentru-ca însĕ sĕ soséscă acest moment mai curênd, e de lipsă, ca naţiunile asuprite din acest stat sĕ şi realiseze marea idee a luptei lor solidare pentru a face sĕ fiă respectate drepturile lor.

Nu trebue dér sĕ ne batem mult capul cu ceea ce ḑic unii şi alţii, fiă dinlăîntru, fiă dinafară, ci trebue sĕ căutăm înainte de tóte a ne face datoria deplină de cetăţenĭ şi Românĭ, unindu-ne şi întărindu-ne înlăîntru, pentru-ca cu atât mai mult efect sĕ putem lupta pentru ajungerea marei ţinte a egalei îndreptăţirĭ naţionale, pe care împreună cu noi vor sĕ-o ajungă şi Slovacii şi Sêrbii.

Dela noi şi dela propria nóstră tăriă şi hărniciă atêrnă dér mai mult ca dela orĭ şi ce viitorul succes al luptelor nóstre pentru libertate şi dreptate.

Scornîturĭ despre congres. Aflăm dintr'un isvor sigur, că unele ḑiare englese lăţesc părerea, că *congresul naţionalităţilor*, ce s'a ţinut la Pesta, ar sta în strînsă legătură cu *mişcarea antisemită*. Tendinţa acestei informaţiunĭ false, care numai din cercurile unguresci din Pesta póte sĕ fi venit, este de a înfăţişa lupta popórelor nemaghiare nu ca o luptă pentru libertatea şi egala lor îndreptăţire, ci ca o *luptă în contra Jidovilor şi a rassei ovreescĭ.* Bine sciindu-se, ce mare influinţă au Evreii asupra pressei europene în genere, e invederat, că prin acésta se intenţionéză de a-i aţîţa în contra causei naţionalităţior şi a-i face sĕ ia în apĕrare şi în foile din Englitera nedreptăţile Ungurilor. In faţa acestor uneltirĭ este neapĕrat de lipsă, de a se lumina pressa streină şi cu deosebire cea englesă despre adevĕratele scopurĭ, ce le urmăresce mişcarea naţionalităţilor, care nu se îndreptă nicĭ contra rassei ovreescĭ, nicĭ contra orĭ-cărei alte rasse din aceste ţĕrĭ, ci are în vedere numai îmbunĕtăţirea sórtei lor proprii.

Conferenţa din Bruxella.

In Bruxella, capitala Belgiei, s'a adunat anul acesta conferenţa interparlamentară de pace. Conferenţa acésta se compune din representanţii tuturor statelor europene, carĭ în fiă-care an se adună într'una din capitalele europene. Ţinta acestei înalte corporaţiunĭ este a discuta mijlócele cu ajutorul cărora s'ar puté susţiné pacea între popóre şi a delătura sarcinele marĭ, ce se fac cu armările grele, carĭ apasă grozav asupra umerilor popórĕlor.

Anul acesta conferenţa interparlamentară este obiect de atenţiune mai ales din partea Românilor şi a Ungurilor. Ungurii adecă au invitat conferenţa sĕ-şĭ ţină anul viitor şedinţele în Budapesta, voind prin acésta a dovedi lumei, că bărbaţii luminaţĭ din străinătate nu se dau îndĕrĕt a veni în mijlocul lor şi a-le arĕta progresele, ce le-au făcut ei într'o miiă de anĭ, de când au năvălit ca barbarĭ pe aceste frumóse plaiurĭ.

Representanţii parlamentului din România, în frunte cu d-l V. A. *Urechiă*, preşedintele Ligei culturale, încă s'au dus la Bruxella, ca sĕ spună acolo, că nu pot sĕ mérgă la Budapesta câtă vreme Românii din Trans'lvania şi Ungaria sunt asupriţĭ şi sunt închişĭ pentru-că se plâng capului statului. In conformitate, Românii au cerut, ca sĕ nu vină conferenţa pe anul viitor la Budapesta.

In comisiunea pregătitóre a lucrărilor conferenţei însĕ cererea Ungurilor a fost primită cu 14 contra 5 voturĭ. Rĕmâne acum, ca acésta sĕ se voteze şi în plenul conferenţei, pentru-ca „isbênda“ Ungurilor sĕ fiă deplină

Gazetele unguresci fac mare capital din acésta şi presentă lucrul aşa, ca şi când Românii ar fi suferit o învingere, par'că décă ar veni representanţii parlamentelor streine în capitala jidano-maghiară n'ar mai esista cestiune română.

Scirile mai nouĕ, ce sosesc din Bruxella spun, că groful unguresc *Apponyi* a făcut o declaraţiă aspră contra manifestului, ce l'au dat representanţii românĭ. *Apponyi* a avut îndrăsnéla sĕ ḑică, că plângerile Ro-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Povestea Ciocârliei.

Audită în Siret şi scrisă de *S. Fl. Marian.*

A fost odată un împĕrat şi o împĕrătésă fórte avuţĭ, omenoşĭ şi cinstiţĭ de către toţĭ supuşii lor şi împĕraţii de prin prejur. Aceştia, de cum se treziră şi vĕḑură lumina sórelui, petrecură tot-déuna în frica lui Dumneḑeu, şi de aceea aveau tóte celea ce le trebuia, numai un singur lucru le lipsea... n'aveau nicĭ un prunc. Şi... Dómne! ce n'ar fi dat, ca sĕ aibă şi ei un prunc!... Nu era ḑi, ca sĕ nu împărţéscă milostenii şi darurĭ pe la sĕrmanĭ, nu era ḑi sĕ nu sĕ róge lui Dumneḑeu, dóră, dóră, le dăruesce şi lor un prunc.

Dér trecură mulţĭ anĭ la mijloc şi dorinţa lor încă tot nu li-s'a împlinit.

In urma urmelor, tocmai când perduseră tótă nădejdea, că se vor puté numi şi ei când-va părinţĭ, le-a ascultat D-ḑeu rugămintea şi le-a dăruit o fiică, pe care o numiră Luminióra. Şi ei de aceea o numiră ast-fel: una, pentru-că era fórte frumósă, şi al doilea fiind-că era pentru dênşii ca o lumină, ca lumina ochilor, şi unde sĕ ducea ea, acolo sĕ duceau şi ei.

Luminióra trăia, ca şi părinţii sĕi, în frica lui D-ḑeu, şi cu cât crescea mai mare, cu atâta se făcea mai frumósă şi mai fermecătóre. Şi tocmai din pricina acésta nu eşea ea la preumblare, temându-se ca sĕ nu o deóche cine-va, séu sĕ nu i-se întêmple altă nenorocire.

Insĕ într'o ḑi, n'are maică-sa ce face şi o întrebă: de ce nu sĕ duce şi ea, ca alte fete de împĕrat la preumblare, de ce şade numai acasă?...

Luminióra rĕspunse maicei sale şi 'i ḑise, că ea, numai décă voesc părinţii ei, îndată se va duce la preumblare. Şi într'adevĕr că, colea de către séră, cam pe timpul acela, când se scobóră sórele spre apus şi e mai frumos şi mai plăcut de preumblat, a eşit şi ea întâiaşĭ dată în grădina împĕrătéscă. In grădina acésta a umblat ea încolo şi încóce până ce-a dat de-o uşiţă mică, care ducea spre un şes întins şi frumos, şi cum a dat ea de uşiţa acésta a deschis'o şi a eşit printr'însa afară în şes. Pe şesul acela apoi preumblându-se cât s'a fi preumblat, a început ea a privi mai de aprópe întréga fire, care i-s'a înfăţişat dinaintea ochilor, şi nu se putea destul mira de frumuseţea, ce-o vedea în tóte părţile. Insĕ ce i-a plăcut ei mai mult dintre tóte câte a vĕḑut, a fost sórele, care se scobora încet spre apus.

Mult timp a stat ea şi s'a uitat la sóre cum apune, şi mult timp după apusul lui la razele sale cele luminóse, care ca nisce fire nemărginite de aur se întindeau pe câmpia cerului.

Aşa de tare îi plăcù ei cum apune sórele, încât în tótă séra eşia sĕ privéscă apusul lui. Şi atâta ce a eşit şi atâta ce a privit la dênsul, până ce în urma urmelor s'a îndrăgostit de el.

Eră după-ce s'a îndrăgostit acum de sóre, a început din ce în ce a se supĕra şi a se usca, până ce s'a îmbolnăvit cum se cade.

Părinţii sĕi, vĕḑêndu-o ast-fel, se întristară şi o întrebară: ce-i lipsesce de se usucă aşa de tare?.... ce durere are?....

Ea dintru început nu voi sĕ le spună nimica, ér mai pe urmă, vĕḑênd, că părinţii tot una o întrebă, le rĕspunse, că trebue sĕ se despărţéscă de dênşii şi sĕ mérgă în lume, ca sĕ-şĭ caute norocul.

Părinţii sĕi, auḑênd ce şi-a pus de gând fiica lor şi avênd'o numai pe dênsa, începură a plânge şi a se tânguì, ca nisce pruncĭ şi o îndemnară prin cele mai duióse cuvinte, ca sĕ nu-i părăséscă, căcĭ cine scie ce póte sĕ i-se întêmple în calea pe care voesce ca sĕ se pornéscă; însĕ vĕḑênd dela un timp, că numai de géba li-i tótă vorba şi sfatul, că Luminióra numai decât voesce sĕ plece în lumea largă, ca sĕ-şĭ caute, după cum spunea ea, norocul, nu se mai încercară a o opri, ci o binecuvêntară şi-i deteră tóte cele trebuincióse de drum.

Luminióra, luându-şĭ rĕmas bun dela părinţiĭ sĕi, s'a pornit cu Dómne ajută în lume, ca sĕ caute palatul cel strălucitor şi măreţ, în care auḑise ea, acuma dela cine va fi auḑit, că locuesce alesul inimei sale, adecă sórele. Dér în calea cea lungă şi necunoscută multe nenorocirĭ şi neajunsurĭ o aşteptară.

Dintru început i-a mers cum i-a mers, pentru-că avea câte-i trebuia, avea ce mânca şi cu ce se îmbrăca, dér cu sfîrşitul lucrurilor acestora s'a sfîrşit şi tot binele ei.

Şi aşa mergênd ea ḑi după ḑi, nópte după nópte, cât va fi mers şi pe unde va

mânilor nu sunt drepte, că cei carĭ sunt închişĭ nu-s nicĭ mai mult, nicĭ mai puţin decât trădătorĭ de patriă, şi că „uneltirile Românilor sunt fapte de laesa-majestate“.

Nu scim, ce vor fi rĕspuns Românii, credem însĕ, că „nobilul“ grof unguresc nu va rĕmâné nescărmănat.

Ungurii se bucură mai ales de acest „desastru“ al Românilor la Bruxella, deórece ei înainte încă de Congresul naţionalităţilor au bucinat în lume, că acest Congres nu s'a convocat, decât numai pentru conferenţa din Bruxella, ai cărei membri audênd plângerile celor asupriţĭ, sĕ nu-şĭ dea învoirea a veni la Budapesta.

Tóte acestea însĕ sunt scornriturĭ de ale foilor maghiare, cu scop, ca sĕ seducă opinia publică a crede, că ast-fel prin, învingerea Ungurilor la Bruxella, Românii ar fi piedut mult în faţa streinătăţii.

*

Foile din Bucurescĭ publică următórea telegramă, ce a trimis'o d. Urechiă dela Bruxella:

Bruxelles, 15 Aug. Din causă, că nicĭ o altă capitală europénă nu póte primi conferinţa în 1896, adĭ va vota pentru Budapesta, deşi nu unanim; Statele micĭ şi câţĭ-va Belgienĭ sunt contra; asemenea tótă pressa. — *Urechiă.*

Dela Congresul naţionalităţilor

ţinut în 10 Aug. n. în Budapesta.

Budapesta, August 1895.

Unul din archişoviniştii maghiarĭ, deputatul Iuliu Horvath, dicea în „Magyar Hirlap“ cu privire la congresul naţionalităţilor conchiămat la Budapesta: Orĭ este întrunirea unui ast-fel de congres iertată după legile constituţionale unguresci şi atuncĭ guvernul trebue sĕ-o încuviinţeze, orĭ nu este iertată, şi atuncĭ trebue sĕ-o oprescă.

Guvernul avea sĕ alégă între una séu cé-laltă. Ministrul Perczel însĕ, avênd mare sfiélă faţă cu opiniunea publică din străinătate, a aflat un fel de cale de mijloc. N'a oprit întrunirea, dér nicĭ n'a lăsat sĕ se ţină ca „congres“, ci numai ca „adunare de popor“ (népgyülés).

Nu le venea nicĭ de cum la socotélă Ungurilor sĕ se constate în strĕinătate, că în adevĕr ceea ce este iertat aicĭ Maghiarilor în mĕsura cea mai estinsă, li-se denégă cetăţenilor de altă naţionalitate.

Ast-fel s'a permis şi s'a ţinut — spre cea mai mare durere sufletéscă a lui Horvath, Pazmandy şi soţĭ — congresul-„adunare“ român-slovăcesc-sêrbesc în Budapesta, ceva ne mai audit aicĭ, în focarul şovinismului maghiar.

Deja pe la órele $1^1/_2$ sala „Hotelului Naţional“ din strada Vaţului, care e cam mică, dér totuşĭ destul de spaţiósă spre a cuprinde 4—500 de ómenĭ, era înţesată de fruntaşĭ românĭ, slovacĭ şi sêrbĭ. Erau şi câţĭ-va ţĕranĭ sêrbĭ şi slovacĭ în costumul lor original.

Pe-o estradă au luat loc representanţii pressei din întru şi dinafară.

Punctual la 2 óre s'a deschis congresul de către convocatorii V. *Mangra*, E. *Gavrilla* şi P. *Mudron*, vorbind fiă-care în limba sa. N'am venit sĕ agităm, n'am venit sĕ provocăm, nu gravităm înafară, — diseră ei. — (Strigărĭ sgomotóse: nu! nu!) Voim numai dreptul nostru şi binele patriei comune, voim sĕ arătăm, carĭ sunt plângerile nóstre şi ce dorim, sĕ le arătăm aicĭ în capitala Ungariei.

Consiliarul poliţienesc Hugo *Chudy* a protestat contra folosirei cuvêntului de congres, dicênd, că e numai adunare de popor de-asemenea contra cuvintelor: „representanţii naţionalităţilor“, dicênd, că cei de faţă sunt numai *„membri ai naţionalităţilor“* şi nu representanţii lor, de óre-ce nu-i dovedit cu nimic, că ar fi primit mandat.

După deschidere s'au aclamat preşedinţĭ: Dr. Mihail *Polit* (Sêrb), *Pop de Băsescĭ* (Român) şi Paul *Mudron* (Slovac) între strigărĭ de „zsivio“ şi „sĕ trăiască“:

Preşedinţii au ocupat locurile în fruntea mesei, în mijloc Dr. Polit, la drépta Pop de Băsescĭ şi la stânga Mudron. Toţĭ trei au ţinut în trei limbĭ scurte vorbirĭ de deschidere accentuând necesitatea solidarităţii între naţiunile prigonite.

După aceea s'au ales notarii, câte doi dintre Românĭ, Slovacĭ şi Sêrbĭ.

In timpul acesta s'a iscat un sgomot mare în sală, produs prin strigărĭ tot mai puternice de „abzug“. Voiau sĕ intre în sală redactorul „Controlei“ din Timişóra, Barcianu, şi redactorul diarului sêrbesc „Strazsa“, cu numele Iovicĭ, dér cei dinlăintru au protestat şi nu i-au lăsat sĕ între.

Cam tot în acelaşĭ timp sosiseră o cétă de renegaţĭ din Torontal, carĭ fără sĕ aibă bilete voiau sĕ între cu de-a sila, ca sĕ turbure liniştea adunării. Nicĭ aceştia n'au fost lăsaţĭ sĕ între. S'a produs prin acésta o mare şi sgomotósă mişcare în sală. Poliţia i-a luat in scut, dér a trebuit în fine sĕ recédă.

După constituirea biroului, preşedinţii au propus a se trimite o telegramă omagială Maiestăţii Sale monarchului la Ischl. Propunerea s'a primit cu strigărĭ viue de „Sĕ trăiască“ şi „Zsivio“. (Zsivio“ strigă şi Sêrbii şi Slovacii; cei din urmă strigă şi „Slava“ orĭ „nazdar“, dér mai rar.) Étă telegrama:

Majestăţii Sale ces. şi reg. apostolice Francisc Iosif I!

„Românii, Slovacii şi Sêrbii, întrunițĭ în adunare în capitala Ungariei, conduşĭ de credinţa şi devotamentul lor strămoşesc, rógă pe Maiestatea Vóstră imperială şi Regală apostolică, scutul şi pavĕza tuturor popórelor monarchiei, sĕ Vĕ înduraţĭ a primi preagraţios espresiunea devotamentului lor omagial“.

După acésta s'a ales comisiunea de 45, câte 15 din fiă-care naţiune, care sĕ propună programul comun de acţiune.

Şedinţa s'a suspendat apoi până îşĭ va termina comisiunea lucrarea. După $^3/_4$ de óre comisiunea s'a reîntors, în sală şi cei trei referenţĭ: Dr. St. *Popu*, Dr. *Stefanovicĭ* (slovac) şi *Czveics* (sêrb), după scurte vorbirĭ introducĕtóre, au dat cetire următorului proiect de program:

Programul.

Membrii naţionalităţilor române sêrbe şi slovace din Ungaria, adunate la 10 August 1895 în Budapesta, enunţă următórele:

I. Alianţa română, sêrbă şi slovacă declară, că va ţiné la întregitatea ţĕrilor Corónei St.-lui Stefan în tóte direcţiile sale.

II. Respectând raporturile etnice şi desvoltarea istorică a Ungariei, în puterea cărora Ungaria nu este un stat căruia un singur popor ar puté sĕ-i dea caracterul sĕu naţional, ci numai totalitatea popórelor ungare unite întru întreg póte da caracterul acestui stat, Românii, Slovacii şi Sêrbii locuitorĭ în Ungaria şi Transilvania, susţinênd întregitatea ţĕrilor Corónei S.-tului Stefan, voiesc sĕ tragă din raporturile etnice esistente şi din desvoltarea istorică a Ungariei tóte acelea consecuenţe, carĭ sunt trebuinciόse pentru administrarea statului cu respect la susţinerea şi desvoltarea singuraticelor popóre ale Ungariei.

III. Natura statului ungar, produsă prin raporturile etnice şi prin desvoltarea istoriei, nu permite ca un singur popor, care nicĭ nu formézǎ majoritatea poporaţiunei, sĕ-şĭ arόge dreptul de a-şĭ forma el singur statul; numai totalitatea popórelor ungare are dreptul a-se identifica cu statul, după cum acésta declarat este şi în legile esistente. In consecenţă aşa numita ideă de stat naţional maghiar, arogând atributele statului numai pentru un singur popor, care este în minoritate şi cu ajutorul puterii de stat aquirate, aservind ast-fel celelalte popóre ale Ungariei, carĭ sunt în majoritate, este în contradicere cu raporturile etnice şi cu desvoltarea istorică a Ungariei, dér este tot-odată şi periclitarea condiţiunilor de esistenţă pentru cele-l'alte popóre ale Ungariei, carĭ compun majoritatea ţerii.

IV. In faţa acestei periclitărĭ, care deja prin fapte se pregătesce a nimicì condiţiunile de esistenţă ale celor-lalte popóre ale Ungariei şi Transilvaniei, carĭ formézǎ majoritatea ţĕrii—Românii, Slovacii şi Sêrbii din Ungaria şi Transilvania, susţinêndu-şĭ programele lor proprie naţionale de până aci, *încheie alianţă* pentru de a-şĭ apĕra cu tóte mijlócele legale naţionalitatea lor şi nădăjduesc, ca din acelaşĭ interes, la acésta alianţă se vor alătura şi Ruşii (Rutenii) şi Germanii Ungariei, căcĭ acéstă alianţă nu conţine nimic ilegal, ci mai vêrtos se nisuesce cu tóte mijlócele legale a pune Ungaria pe base firescĭ. Drept basă firéscă este a-se considera autonomia naţională în cadrul arondării comitatense.

V. Acéstă alianţă a naţionalităţilor nu eschide, ca fiă-care naţionalitate, după împrejurările sale deosebite, sĕ pótă nisuì la o desvoltare proprie, şi spre scopul acesta naţionalităţile aliate îşĭ promit ajutor reciproc.

VI. Popórelor nemaghiare ale Ungariei, amĕsurat hotarului graiului lor, sĕ li-se dea deplină libertate, ast-fel ca respectivelor teritorii autonome (comitate, oraşe, municipie, comune) prin aplicarea limbei naţionale la autorităţile administrative şi judiciare, sĕ li-se dea caracterul naţionalităţii respective. Unde însĕ limbile sunt amestecate, acolo, în interesul administraţiunei mai uşóre, comitatele sĕ fiă arondate după limitele limbilor.

VII. Din acest punct de vedere Românii, Slovacii şi Sêrbii nu se pot mulţămi cu aşa numita lege a naţionalităţilor din anul 1868. Acéstă lege, după cum se pare, a fost adusă numai ca sĕ servéscă de mască înaintea strĕinătăţii pentru pretinsa toleranţă faţă de naţionalităţĭ. De fapt acéstă lege nu se ţine şi este cu totului ilusorie. Până când acéstă lege a naţionalităţilor este în valóre, Sêrbii, Românii şi Slovacii vor respecta-o ca lege, dér pretind dela potestatea statului, ca ea şi faţă de ei sĕ fiă respectată, ba încă sĕ fiă lărgită în favorul naţionalităţilor şi a egalei îndreptăţirĭ. Décă vre-odată naţionalităţile vor fi puse în posibilitatea de a fi representate în parlamentul ungar, ele vor nisui la schimbarea legilor de naţionalitate de acum, în înţelesul principielor autonomiei naţionale cuprinse în acest program; şi anume, ele vor insista, ca datorinţa statului de a sprigini cu mijlócele statului scopurile culturale ale diferitelor popóre din Ungaria, sĕ se execute în tóte detaliurile.

VIII. Naţionalităţile Ungariei sunt aduse în trista posiţiă de a nu puté lua parte la legislativa statului ungar. Deórece Ungaria este considerată, ca domeniul unui singur popor, puterea statului se nisuiesce sĕ dea parlamentului ungar caracterul representării unui stat naţional. Mânecând din acest punct de vedere, pentru Transilvania s'a creat o lege electorală nedréptă şi horendă; dér chiar după legea electorală din Ungaria proprie, cercurile electorale sunt ast-fel formate şi listele electorale de regulă ast-fel se compun, că alegĕtorii naţionalităţilor sunt delăturaţĭ şi striviţĭ la alegerĭ, apoi autorităţile administrative folosesc faţă de naţionalităţĭ ast-fel de mijlóce horende de presiune şi disposiţii brachiale, încât aşa ceva la alegerĭ nicăirĭ în Europa civilisată nu se póte întêmpla. Intre ast-fel de împrejurărĭ, când dreptul sacru al libertăţii electorale a devenit ilusoriu, Sêrbii, Slovacii şi Românii, ca par-

---

fi mers, destul atâta, că după o cale de mai mult dile a ajuns într'o pustiă fórte mare, unde nu era nicĭ un suflet de om de zărit şi unde i-se sfîrşise acum şi merindea, ce-a fost luat-o de acasă.

Ast-fel călătorind ea prin pustia aceea ajunse într'un târdiu la un loc, unde se aflau o mulţime de ómenĭ morţĭ. Cum a vĕdut ea morţii aceştia, aşa de tare s'a înspăimântat, că a început sĕ tremure, cum tremură varga, de frică însĕ ducêndu-se mai încolo şi uitându-se mai bine în tóte părţile, s'a încredinţat, că pe locul acela a trebuit sĕ fiă o bătăliă fórte mare şi cruntă, de aceea sunt atâţia ómenĭ morţĭ. Şi fiindcă acolo erau fórte multe vestminte de cătane, — ce i-a picat ei prin minte?... sĕ-şĭ i-a şi ea un vestmênt de acestea, ca sĕ se îmbrace cu dênsul, şi şi-a luat un straiu husăresc, s'a îmbrăcat cu dênsul, ş'apoi s'a pornit éră-şĭ mai departe.

Mergênd ea, acum cât va mai fi mers, dete de un cal fórte frumos, şi cum dete de dênsul a stat mult pe gândurĭ, şi-l prinse, se suì pe dênsul călare şi plecà mai departe tótă diua aceea, până ce în urmă dete de-o mulţime de ómenĭ vii, pe carĭ îi cunoscù îndată pe îmbrăcămintele lor, că sunt ostaşĭ.

Ostaşii aceştia, cum o zăriră, dea-una se repediră asupra ei ş'o prinseră, socotind, că este vre-un spion. Déră după-ce se adeveri, că ea nu este spion, îi deteră drumul, o luară apoi în slujba lor şi se duseră cu dênsa într'o bătăliă. In bătălia aceea fură ostaşii de către duşmanii lor învinşĭ, şi carĭ voiră sĕ scape cu viéţă începură a fugi încătrău îi duceau ochii şi piciórele.

Luminióra nóstră însĕ scăpând cu obrazul curat din prinsórea şi învălmăşéla în care căduse, se pornì mai departe în trébă şi în drumul sĕu. Éră după-ce se pornì se duse, călare pe calul ce l'a aflat mai 'nainte, până ce ajunse într'un târdiu la o fântână, unde dete peste o babă bĕtrână-bĕtrână, care torcea păinjeniş.

Baba aceea se numia Intunecimea, şi era fórte bucurósă când cine-va o numea ast-fel, pentru-că era blĕstĕmată sĕ pórte vestminte negre şi la faţă încă era fórte négră.

Luminióra nóstră, cum a vĕdut'o, a dis:

— Vai de mine şi de mine, ce babă négră, ca Intunecimea!

Babei i-au plăcut fórte tare cuvintele acestea, pentru-că ea în tot-déuna, când o numia cine-va Intunecime, séu vorbea tot una de negru, îi era forte plăcut. De aceea a primit ea pe călătórea nóstră fórte bine, ér după aceea a întrebat'o: unde-i merge calea prin o aşa pustietate?

Luminióra, i-a spus tot adevĕrul: de unde vine şi încătrău se duce.

Baba i-a dis:

— Décă mĕ vei asculta pe mine, şi vei face aceea ce 'ţĭ voiu spune eu, apoi atuncĭ de bună sémă îţĭ vei ajunge scopul!

— Voiu asculta şi voiu face! — rĕspunse Luminióra bucurósă.

— Décă e aşa, apoi mergĭ spre rĕsărit, — dise mai departe Intunecimea, — până ce vei ajunge la un dél fórte mare şi înalt, de sticlă, şi décă te vei puté sui pe vîrful acelui dél, apoi poţĭ sĕ dicĭ, că ţi-ai ajuns scopul.

Luminióra mulţămi fórte frumos Intunecimei pentru sfatul ei cel bun, ce i-a dat, şi-a luat rĕmas bun dela dênsa şi încălecând pe calul sĕu, a plecat mai departe spre rĕsărit.

Două-spre-dece dile neîntrerupt a călĕtorit ea, până-ce a ajuns la délul cel de sticlă. Calu-i slăbise fórte tare de atâta drum, cât a trebuit sĕ mérgă, ér délul la care ajunse era fórte înalt, decĭ cum sĕ se suie ea acuma pe vîrful délului?

Étă însĕ, că tocmai când era ea în cea mai mare nedumerire, când nu sciea singură, ce sĕ facă şi sĕ încépă, vede nu departe dela dênsa un om. Omul acela era un căvaliu. Decĭ rugându-l ea, căvaliul i-a potcovit calul cu nisce cuie fórte marĭ şi tarĭ. Ast-fel apoi, fiindu-i acuma calul potcovit, s'a repedit spre dél şi cât ai scăpăra dintr'un amnar, s'a urcat d'asupra lui.

Ajungênd Luminióra pe vîrful délului a mulţumit lui Dumnedeu, că i-a ajutat a se sui, apoi s'a dus sĕ vadă, ce este pe délul acela.

De-asupra délului era un şes fórte mare şi întins.

Vĕdênd acestea Luminióra s'a suit éră-şĭ pe calul sĕu şi s'a pornit mai departe, şi a mers şi a mers, până ce a dat de un palat fórte mare şi frumos.

tide, *sunt siliţi a se abţine de-ocamdată dela alegeri peneru parlament.*

IX. In legătură cu acésta, alianţa naţionalităţilor doresce întroducerea sufragiului universal direct şi secret, doresce o arondare mai dréptă a cercurilor electorale, sistarea influinţării administrative la alegeri şi abrogarea acelor disposiţii legislative, după cari omisiunea plătirei contribuţiei atrage perderea dreptului electoral.

X. Deóre-ce în Ungaria nu esistă nici o lege pentru dreptul liberei întruniri şi asocieri, ér ordinaţiunile ministeriale privitóre la acéstă cestiune învechită şi echivocă, organele administrative le esplică şi aplică in mod arbitrar, aşa, că pentru adunările publice şi pentru formarea de asociaţiuni ale naţionalităţilor se pun în cale tóte piedecile posibile şi pentru ele dreptul de întruniri şi asocieri aprópe nu esistă, alianţa naţionalităţilor pretinde crearea unei legi precise şi democratice pentru dreptul de întruniri libere şi asocieri.

XI. Deóre-ce prin sistemul actual autonomiile bisericesci şi şcolare, garantate prin lege, au devenit ilusorii prin amestecul arbitrar din partea guvernului, alianţa naţionalităţilor cere respectarea autonomiei legale bisericesci şi şcolare şi lărgirea ei în înţelesul adevĕrat al autonomiei.

XII. Considerând, că în Ungaria măréţa instituţiune a juriului esistă escepţional numai pentru afaceri de pressă, şi avênd în vedere, că dislocaţiunea acestor jurii este cu intenţiune astfel întocmită, că în afacerile de pressă ale nemaghiarilor judecă numai Maghiari cu sentimente duşmănóse faţă de naţionalităţi, cari nici nu înţeleg limba nemaghiarilor, ceea ce dovedesce evident mutarea juriului dela Sibiiu la Cluşiu; şi deóre-ce astfel acéstă instituţiune este falsificată şi îndreptată în contra orĭ-cărei mişcări mai libere a pressei naţionalităţilor, cari în acest chip sunt total despoiate de libertatea pressei, alianţa naţionalităţilor pretinde, ori dislocarea acestor jurii în astfel de localităţi, unde prin ridicarea instituţiunei dăunóse a tălmaciului va fi cu putinţă a pertracta în limba originală a productului de pressă — ori sistarea totală a instituţiunei de juriu şi avisarea afacerii de pressă la tribunale regulare.

XIII. Deóre-ce în Transilvania esistă o lege esceptională pentru afacerile de pressă, éră în Ungaria libertatea pressei este ştirbită prin impunerea cauţiunei, alianţa naţionalităţilor pretinde o lege unitară, pentru libertatea nelimitată a pressei.

XIV. Alianţa naţionalităţilor doresce libertatea pe tóte terenele, şi astfel în prima linie sĕ lupte pentru libertatea confesiunilor esistente. Din acest punct de vedere alianţa naţionalităţilor va lupta cu tóte mijlócele legale pentru *revisuirea legilor politice-bisericesci*, cu atât mai mult, că acestea sunt îndreptate în contra vieţii naţionale a singuraticelor popóre.

XV. Naţionalităţile ungare doresc representarea intereselor lor prin un ministru denumit de Corónă, după chipul cum este representată Croaţia şi Slavonia prin un ministru fără resort.

XVI. Pentru ajungerea scopurilor propuse, şi în vederea unei conduceri unitare, alianţa Slovacilor, Sêrbilor şi a Românilor va fi representată prin un comitet ales de delegaţii Sêrbilor, Slovacilor şi ai Românilor, care comitet va fi compus din câte 4 membri din fiă-care naţiune.

XVII. Acest comitet va dispune cele de lipsă pentru efectuirea unei organisări vigoróse, şi va îngriji ca din timp în timp şi la tóte ocasiunile sĕ se ridice protest contra politicei de desnaţionalisare a deţinĕtorilor actuali ai puterii de stat.

XVIII. Comitetul va fi cu băgare de sémă, ca buna înţelegere între singuraticele naţionalităţi sĕ fiă pădită şi totul sĕ fiă depărtat, ce ar puté ştirbi acéstă bună înţelegere.

XIX. Pentru de-a clarifica marele public europén, care nu este destul de orientat asupra raporturilor naţionale ale Ungariei, comitetul se va nisui a orienta pressa europénă.

XX. Congresul hotăresce a-se întruni periodic şi încredinţéză comitetul conducĕtor de-a hotărî locul şi timpul şi de-a îngriji de convocarea lui.

XXI. Comitetul convocător are sĕ elaboreze încă înainte de întrunirea proximă a Congresului un Memorand, care în numele popórelor representate prin acéstă alianţă, sĕ espună pe deplin situaţiunea în scopul de a fi presentat Majestăţii Sale Imp. şi Reg.

XXII. La cas, că întrunirea comitetului delegat va fi zădărnicită, principiile cuprinse în acest program, vor servi ca directivă politicei naţionale a Slovacilor, Sêrbilor şi a Românilor.

Proiectul acesta de program a fost primit cu aclamaţiune.

La urmă preşedintele sêrbesc Polit, întorcêndu-se spre partea, unde se aflau diariştii, a mulţumit în limba francesă representanţilor pressei streine pentru sprijinul moral, ce-l dau causei drepte a naţionalităţilor asuprite. La acésta se ridică unul dintre diariştii maghiari, Jancsó Benedek, şi începu sĕ mulţuméscă ungurесce în numele pressei maghiare. La început vorbi moderat, dér de-odată a dat'o pe córda şovinistă. Atunci s'a iscat sgomot mare: strigăte de „abzug“, „sĕ nu mai vorbéscă!“ etc. au înfundat gura lui Jancsó. Dr. Polit, între aplausele generale, a declarat, că el n'a salutat pressa maghiară, ci *numai pe cea streină.* Jancsó s'a vĕdut atunci silit sĕ se retragă.

Congresul s'a încheiat la 6 óre d. am., când se cântă un puternic „Hei Slovane“ şi un „Deşteptă-te Române“, după care membrii congresului s'au depărtat în tótă liniştea.

Séra mulţi membri de ai congresului se întruniră la o cină comună, unde se rostiră toaste însufleţite în tóte trei limbile.

Gazetele şi Congresul naţionalităţilor.

Ce privesce *ţinuta Saşilor transilvăneni faţă cu congresul naţionalităţilor*, avem două puncte de mânecare, după cari o putem judeca. Unul este protestul deputatului săsesc *Adolf Zay*, publicat în diarul jidano-maghiar „*Pester Lloyd*“, şi altul este un articol, publicat în diarul „*Saşilor verdi*“ séu „tineri“, în „*Kronstädter Zeitung*“.

Deputatul Zay este cel mai „zélos“ dintre toţi deputaţii săsesci, pórtă cu cea mai mare plăcere costumul naţional maghiar, şi este tot-déuna gata a asculta întru tóte ordinele Maghiarilor dela putere. Nu este deci mirare, décă el şi cu el massa partidei lui cu simţĕminte naţionale putrede nu sunt înţeleşi cu hotăririle congresului naţionalităţilor, ţinut în Budapesta.

Din contră însĕ „*Kronst. Zeit.*“ ia ţinută simpatică faţă cu congresul şi mai ales înfieréză atacurile şi duşmăniile pressei jidano-maghiare din incidentul congresului.

„*Politik*“ din Praga spune în numĕrul sĕu de ieri, că Românii au de gând sĕ aştérnă memorandul lor Monarchului, când va veni la manevre, în Septemvre. Décă însĕ acésta va fi imposibil, atunci ei vor ascepta până când Majestatea Sa se va reîntórce la Budapesta şi va primi audienţe; *la Viena însĕ ei nici de cum nu se vor mai duce.* Cestiunea naţionalităţilor e pusă în discusiune şi Maghiarii nu o pot mai mult suprima.

In numĕrul sĕu de alaltăeri diarul „*Budap. Taglatt.*“ aduce o scire interesantă, din care ar apăré, că permisia pentru ţinerea congresului naţionalităţilor ar fi de a-se atribui ingerinţei unui loc competent. Numitul diar dice următórele: „Din parte bine informată ni-se spune, că ministeriul *Banffy* a fost firm hotărît de-a *nu încuviinţa* ţinerea congresului naţionalităţilor în Budapesta. O călĕtoriă a ministrului *Perczel* la Ischl şi călĕtoria, ce *nu* s'a întreprins din partea ministrului *Iosika* la Budapesta, avură ca resultat, că ţinerea congresului naţionalităţilor s'a permis. Accentuăm faptele acestea, de-órece se pare, că acum ministerul Banffy îşi vindică meritul, că congresul naţionalităţilor s'a ţinut“.

Gazeta „*Ciaz*“ din Lemberg salută cu simpatiă Congresul şi îşi esprimă mulţămirea asupra hotărîrei referitóre la revisuirea legilor bisericesci-politice, prin care naţionalităţile se apropiă de puuctul de vedere al partidei maghiare poporale (conservativ-catolice).

„*Hlas Naroda*“ (fóia Cehilor bĕtrâni) dice, că lucrarea comună a Românilor, Sêrbilor şi Slovacilor va fi întêmpinată pretutindenea cu simpatiă, unde se scie preţui dreptatea şi adevĕrul.

Fóia rusécă „*Swjet*“ dice, luptele naţionalităţilor au întrat acum într'o fasă seriósă. „Swj?t“ regretă, că Rutenii şi Croaţii n'au luat parte la Congres. La fine fóia rusécă respinge invinuirile, că Rusia ar fi duşmană României şi naţiunei române.

SCIRILE DILEI.

5 (17) August

O întrunire a Saşilor tineri. Prin faptul, că deputatul sas Filtsch a fost numit inspector matricular la Timişóra, a devenit vacant cercul de sus din Ţéra Bârsei (Ghimbav—Rêşnov), representat de el în dietă. Saşii tineri, „verdii“ (Grünen) vor sĕ alégă acum în locul lui un partisan de al lor. Joi au ţinut ei în Braşov o întrunire, la care a luat parte şi fostul deputat *Steinacker*, — pe care l'a fost atacat dilele aceste în mod fórte pătimaş deputatul sas Adolf Zay, pentru-că a fost de faţă la congresul naţionalităţilor. Steinacker a fost primit de Saşii tineri cu multă căldură şi simpatiă. Adunarea şi-a esprimat indignarea sa faţă cu atacurile lui Zay şi a rugat pe Steinacker sĕ priméscă mandatul vacant în cercul de sus. Acesta însĕ a declarat, că din causa unor împrejurări familiare nu póte primi candidatura acuma. Resignarea lui Steinacker s'a luat cu părere de rĕu la cunoscinţă, apoi a fost provocat cu unanimitate d-l Lutz *Korodi* de a candida în numitul cerc electoral. Korodi a şi primit candidatura.

—o—

Hidrotherapiă (cură de apă rece) în Braşov. După cum aflăm din isvor sigur *Eforia scólelor române* din Braşov a pus în lucrare înfiinţarea unei *hidrotherapii*, precum şi a unei *scalde de vară* pe lângă băile sale de abur, vană şi duşi. Ne bucurăm că prin acésta se corĕspunde unei trebuinţe simţite la noi şi că Braşovul va avé un titlu mai mult, de a fi cercetat din partea óspeţilor strĕini.

—o—

Din Sĕlagiu primim o corespondenţă, în care se spune, că în unele sate românesci din acele părţi ar fi început a se lăţi o bólă pĕcătósă, — bóla de-a se pîrî fraţi pe fraţi la duşmanii noştri! Aşa ni-se spune că mai mulţi locuitori români din comuna Badon, lângă Zĕlau, avênd óre-care pricină cu învĕţătorul lor şi voind sĕ se scape mai uşor de el, l'au pîrît înaintea judelui unguresc de cerc dela Zĕlau, că *n'ar fi propus destul de bine limba maghiară copiilor!* Tot cam asemenea pîrîturi mârşave se dice, că ar fi ridicat şi unii locuitori din Pericein în contra învĕţătorului lor. Acesta e lucru grozav, pe care mai că nu ne vine a-l crede. A pîrî pe un învĕţător român, pentru-că acesta nu şi-ar da destulă silinţă la maghiarisarea copiilor, însémnă a te face ucigaşul fiilor tĕi în privinţa naţională. O asemenea crimă nu póte s'o facă un părinte român cu mintea sănĕtósă. Guvernul unguresc are destui haiduci, cari sĕ îngrijéscă de chinuirea copiilor noştri cu limba maghiară; cel ce de bună voiă ar voi sĕ-i facă guvernului acéstă ticălósă slujbă, n'ar fi vrednic sĕ mai pórte numele de Român.

—o—

Sĕrbătóre napoleonidă. Alaltărei s'a sĕrbat în St. Mandé, lângă Paris, sĕrbătórea tradiţională napoleonidă. La banchet, la care au luat parte peste 1000 persóne, a presidat deputatul *Cuneo d'Ornano*, şi a ţinut o vorbire, în care a preamărit imperiul. Toţi, câţi au asistat, au trimis o depeşă omagială prinţului *Victor Napoleon.*

—o—

Un atentat plănuit. „*Fremdenblatt*“ anunţă următórele: S'a aflat în Budapesta că în potriva trenului princiar, în care prinţul Ferdinand al Bulgariei a trecut prin Budapesta spre Sofia, se plănuise un atentat. Poliţia însciinţată la timp de planul acesta a luat tóte mĕsurile pentru siguranţa domnitorului Bulgariei. Staţiunile Steinbruch şi Franzstadt erau ocupate de un detaşament întreg de gendarmi, cari pădeau tóte întrările staţiunilor. Conductorii trenului princiar au fost însciinţaţi de mĕsurile luate cu câte-va staţii înainte de Budapesta, din care causă trenul nici n'a întrat în gara Budapesta. Graţiă acestor mĕsuri, trenul princiar şi-a putut continua drumul fără nici un accident. Poliţia a păstrat cel mai mare secret asupra acestei plănuiri. Totuşi adevĕrul s'a aflat, dér poliţia refusă de a comunica, cine au fost autorii planului şi cine i-a tradat.

—o—

Un sat jidovesc nenorocit. Din Krakovia se depeşéză, că satul Sidlodis din Polonia a ars de tot. Locuitorii nefericiţi sunt esclusiv toţi jidani, cari acum au rĕmas făr' de nici un adăpost, şi şi-au pierdut tóte averile.

SCIRI ULTIME.

Bruxella, 16 August. In şedinţa plenară de adi a conferenţei interparlamentare, membrii, afară de Români, au primit unanim Budapesta ca loc de întrunire al conferenţei viitóre.

După nisce enunciaţiuni făcute de Jokay, Urechiă şi Apponyi, conferenţa s'a închis.

In palatul acela locuiau trei fete.

Vĕdênd fetele acestea, că vine cine-va la dênsele, i-au eşit întru întêmpinare.

Luminióra cum le-a zărit, aşa de tare s'a bucurat, ca şi când ar fi fost surorile ei.

Fetele însĕ i-au dis:

— Suflet de om ce eşti! cine te aduce pe tine în locurile acestea, căci de când suntem noi aicea, încă nimeni până acum n'a putut sĕ viă până la noi... şi tu ai venit!....

După ce rostiră ele cuvintele acestea îi luară calul, îl duseră într'un staul şi îi deteră de mâncare, éră pe Luminióra o luară şi se duseră cu dênsa în încăperile cele frumóse ale palatului.

Fetele socoteau în mintea lor, că străinul, ce-a venit la dênsele, nu este fată, ci fecior, pentru-că Luminióra, după cum scim, îşi schimbase îmbrăcămintea.

După-ce a petrecut Luminióra mai multe dile în palatul acela, étă că într'o di vin cele trei fete la dênsa şi-i dice cea mai mare:

— Noi am voi, ca sĕ te luăm pe tine de bărbat, căci tare ne-ai plăcut, dér nici una nu te putem lua, căci décă aşi voi eu bună-óră, ca sĕ te iau, apoi s'ar mânia surorile mele pe mine; ér décă ar voi una din ele sĕ te ia, nu mi-ar veni mie la socotélă, deci fii-ne mai bine fratele nostru!

— Nu frate, ci diceţi mai bine soră! — rĕspunse Luminióra, — căci şi eu sunt fată, ca şi voi!.... Hainele bărbătesci, cu care mĕ vedeţi îmbrăcată, le-am luat pe mine numai de aceea, ca sĕ fiu scutită de multe neajunsuri şi neplăceri, ce mi-s'ar fi putut întêmpla în calea mea cea lungă şi primejdiósă!...

— Dacă eşti fată, cu atât mai bine, căci de acuma înainte vom fi patru, cu păreche.

Din diua acésta apoi trăiră fetele dimpreună cu Luminióra fórte bine, şi erau tot-d'auna vesele şi bine dispuse, căci nu le lipsea nimica, ce ar fi putut sĕ le aducă vre-o supĕrare, séu altă neplăcere.

Nu aşa însĕ îşi petrecea Luminióra. Acésta din di în di ce mergea, tot mai tristă şi mai dusă pe gânduri era.

(Va urma.)

Fără podóbe, fără alaiu!...

Sub acest titlu „Revista Orăştiei“ publică următorul articul, asupra căruia atragem atenţiunea cetitorilor noştri.

Precum am vestit şi noi, cu diua de 1 Octomvre noua lege despre căsětoria civilă întră în vigóre. Trecem peste tristul adevěr, că acéstă lege, contra aducerii căreia am protestat cu toţii, de când încă era numai plan, ne jignesce dureros în simţěmintele nóstre şi în crescerea nóstră de creştinĭ. Am fost deprinşĭ din străvechĭ vremurĭ a vedea în căsětoriă o taină sfântă, ce se încheiă cu tótă curăţenia şi evlavia în faţa lui D-deu şi a slugitorilor Lui, — dela 1 Octomvre încolo însě vom fi îndatoraţĭ a socoti căsětoria ca pe un orĭ-care alt contract, ce il închei înaintea slugitorului statului, în faţa martorilor, asupra unui pămênt, unei case séu orĭ-ce alt lucru lumesc, şi numai décă vréu, însurăţeii mai trebue sě mérgă şi în faţa altarului, înaintea slugitorului lui D-deu, sě-şĭ jure credinţă vecĭnică. Că e bine, orĭ nu e bine, că aşa rênduesce noua lege, nu ne mai e ertat sě spunem. E lege întărită, nu ne rěmâne de-ocamdată decât sě ne plecăm ei.

Inainte însě de-a se face întâiele căsětorii civile, datorinţa nóstră a tuturor este, sě ne gândim şi sě ne sfătuim asupra chipului cum avem sě purcedem, ca prin supunerea la formele nouei legĭ, căsětoria nóstră *sě rěmână totuşĭ cât se póte de mult, şi cu mai puţină ştirbire, aceea ce a fost până acum!*

Şi asta, după părerea nóstră, se póte prea uşor, numai bunăvoinţă ne trebue, şi înţelegere de-a urma la fel, în tréba căsětoriei. Preoţii noştri sě se străduiască a da cuvintele-poveţe poporului, ér bunul nostru popor sě asculte de sfatul preoţilor în acéstă privinţă. Şi étă care este părerea nóstră în deosebĭ, despre ţinuta ce avem s'o urmăm în faţa legii celei nouě:

Ne vom supune ei. Inainte de-a merge la biserică, vom merge, precum ea poruncesce, la slujbaşul însărcinat cu încheierea contractului, spre a ne face datorinţa faţă de lege. Legea cere sě fiă de faţă: mirele, mirésa şi doi martorĭ, înaintea cărora mirii declară, că vor sě se căsětoréscă şi el îi declară îndată de căsětoriţĭ şi — gata!

Atât şi nimic mai mult sě facem! Sě plinim litera legii, dér **nicĭ o jumětate de literă peste ea!**

Fiă mirele, fiă mirésa, sě îngrijéscă de cei doi martorĭ, ce sě cer, orĭ fiă-care de câte unul, şi sě mérgă cu ei la cancelaria de încheiare a căsětoriei.

Sě mergem însě, şi mire şi mirésă şi martorĭ, *îmbrăcaţĭ fórte simplu, fără nicĭ o flóre, fără nicĭ o podóbă, fără nicĭ un sěmn de sěrbătóre, fără nicĭ un alaiu,* nelăsând sě ne însoţéscă, afară de prescrişii martorĭ, nicĭ chiar părinţi, nicĭ rude! Mergem numai pentru plinirea prescriselor legii, nedând întregului lucru nicĭ o înfăţişare de sěrbătóre!

După încheierea celor prescrise apoi, sě ne întórcem acasă, *sě ne împodobim cu florĭ, cu haine de mire şi de mirésă, sě luăm părinţĭ şi rude şi prietinĭ,* şi cu vesel alaiu sě mergem *la casa lui D-deu,* sě ne facem datorinţa cea sfântă şi bună de creştinĭ, ca şi până aci!

In chipul acesta urmând, va rěmâné scutit de orĭ-ce primejdiă frumosul şi sfântul obiceiu străbun al căsětoriei, şi nicĭ sfinţenia lui ştirbire nu va suferi!

In acest înţeles e datorinţa domnilor preoţĭ sě propoveduiască şi sě pregătéscă poporul pentru întrarea în dilele legii celei nouě, căcĭ acésta este, după cea mai bună a nóstră credinţă, calea curată şi óblă, pe care va trebuì sě umblăm ca credincioşĭ ai lui D-deu şi ai naţiunii nóstre. Şi mult am dorì şi bine ar fi, când acéstă părere ar fi a tuturor Românilor de pretutindenea, şi s'ar potrivì cu toţii ei!

Pe lucru dér, iubiţĭ preoţĭ, învěţătorĭ şi cărturarĭ, propověduiţĭ în acest fel şi pregătiţĭ poporul!

Ce-i cu reuniunea învěţătorilor sătmărenĭ?

Sub acest titlu am publicat în nr. 141 al „Gazetei“ de Dumineca o corespondenţă datată din Sătmar, în care se ridicaseră grele învinuirĭ în contra d-lui *Mihail Ciuca,* protopopul Supurului de jos şi Mădăraş, dicêndu-se, că în diua de Crăciunul unguresc (25 Decemvre n. 1894) d-sa „ar fi adus jertfă lui Dumnedeu cu o predică recitată în limba lui Arpad, ér pe cantor-învěţătorul Ión Pop l'ar fi silit, în contra tipicului, sě cânte: „*A te születésed Krisztus Istenünk,* în loc de *Nascerea ta Christóse Dumnedeule*“.

La acéstă învinuire, d-l protopop *Ciuca* ne trimite o întêmpinare plină de cele mai frumóse sentimente românescĭ, în care dice între altele:

„Pe mine, mulţămită ceriului, Dumnedeu m'a ferit de-o faptă ca aceea şi m'am ferit şi eu, pentru-că eu ca Român m'am născut din moşĭ-strămoşĭ, ca preot român am îmbětrânit şi ca atare voiu sě şi rěmân până la ultima mea rěsuflare.... Póte că corespondentul a audit aşa-ceva clopotind în lumea largă despre alt-cineva, însě unde? — acésta absolut nu o scie, séu mai bine nu voiesce a sci“....

In înţelesul acesta ne trimite o declaraţiune şi d-l cantor-învěţător Ión Pop, care spune, că d-sa nicĭ-odată n'a fost îndemnat din partea d-lui protopop sě cânte unguresce în biserică şi nicĭ nu a cântat vre-odată.

Din cuvintele de mai sus ale d-lui protopop Ciuca se vede, că totuşĭ s'a întêmplat undeva ticăloşia din vorbă şi ne pare rěu, că d-sa nu ne spune, cine este pěcătosul, care în asemenea mod şĭ-a bătut joc de biserica sa strămoşéscă.

In fine mai amintim, că protopopul Mihail Ciuca, după cum vedem din întimpinarea d-sale se simte fórte liniştit în consciinţa de preot şi de Român, cacĭ în cercul sěu de activitate muncesce acum de 40 de anĭ cu dragoste şi credinţă pentru binele şi înaintarea némului. Décă în raportul către adunarea generală a reuniunei învěţătorescĭ, ţinută ést an în Carei, s'a plâns contra a trei învěţătorĭ, carĭ se lingusesc în mod neruşinat pe lângă inspectorii unguresci de scóle, acésta a făcut'o numai cu scopul ca sě îndrepte pe pěcătoşĭ, ér nu ca sě înegréscă corpul învěţătoresc.

Luăm cu plăcere la cunoscinţă întimpinarea d-lui protop. Ciuca, ér pe corespondentul, care a ridicat contra d-sale ast-fel de învinuirĭ, îl provocăm sě-şĭ îndrepte greşéla, căutând sě afle şi sě ne descopere numele adevěrat al pěcătosului, ér în viitor sě se feréscă de astfel de greşelĭ, căcĭ alt-fel îi vom face responsabilĭ pe corespondenţii neconscienţioşĭ şi-le vom descoperi numele.

Către inimele îndurătóre.

Scim, că la Miercurea s'a întêmplat de curênd un foc mare, care a prefăcut în cenuşă averile a 19 familii românescĭ. Pentru ajutorarea acestora, s'a constituit un comitet, al căruia preşedinte e d-l Dr. C. *Albu,* ér secretar d-l V. *Crişan.* In apelul, pe care acest comitet îl adreséză către inimele îndurătóre, se dice între altele:

Un foc cumplit, care a isbucnit în 4 August n. c. în comuna Mercurea, din comitatul Sibiiului, a prefăcut în cenuşă locuinţele, şurile pline cu recolta din acest an, grajdurile cu vite, carěle şi alte unelte agricole a 19 familii românescĭ, carĭ şi până aci formau partea cea mai sěracă a populaţiunei din acéstă comună.

Aceştĭ nenorociţĭ, carĭ prin muncă grea şi onestă de anĭ întregĭ au ajuns abia în stare de-a se vedé pe sine şi familiile lor ocrotiţĭ de ploi şi ger sub scutul unei locuinţe omenescĭ, şi carĭ după grea sudóre se bucurau de grânele şi nutreţul adus acasă, — în timp de mai puţin ca 3 óre au fost de nou isbiţĭ în négra miseriă, aruncaţi pe strade, espuşĭ perirei de fóme, pentru-că nimic, afară de viéţă şi hainele de pe ei, nu au putut mântui din flacărĭ.

Strigătele de desperare ale acestor nenorociţĭ a îndemnat pe mulţĭ conlocuitorĭ de a-le aduce primul ajutor, pentru a-i scuti cel puţin de chinurile fómei; acest ajutor însě faţă cu lipsele lor este numai, ca o picătură în mare.

Decĭ, pentru a-i scóte din miseria de cerşitorĭ, şi pentru a-le mijloci posibilitatea de a-şĭ vedé reedificate locuinţele lor cât mai curênd, mai mulţĭ locuitorĭ din acéstă comună, pětrunşĭ de simţul de umanitate, constituindu-se într'un comitet, au hotărît, ca în numele celor nenorociţĭ prin foc sě facă apel la marinimositatea publicului pentru ajutorarea celor lipsiţĭ.

Darurile şi contribuirile sunt a-se trimite, până la 1 (13) Septemvre c., la cassarul acestui comitet: d-l Ioan *Blaga,* cancelist la oficiul pretorial în Mercurea (Szerdahely, comit Sibiiului.)

Colectele întrate se vor chita pe cale diaristică.

Convocare.

Adunarea generală din acest an a *Reuniunei învěţătorilor gr. or. dela şcólele confesionalĭ din diecesa Caransebeşului,* carea este de-odată şi **adunarea iubilară de 25 anĭ a Reuniunei,** conform § 17 din statute şi a decisiunei luate în şedinţa comitetului ţinută la 20 Iulie st. v., se convócă în oraşul *Caransebeş pe dilele 10 (22) şi 11 (23) Septemvre a. c.*

La acéstă adunare se învită cu tot respectul:

a) P. T. domnĭ fundatorĭ, ordinarĭ şi ajutătorĭ şi onorarĭ ai Reuniunei.

b) P. T. Reuniunĭ învěţătorescĭ române din Ungaria şi Transilvania.

c) P. T. Institute teologice-pedagogice române din Ungaria şi Transilvania.

d) P. T. direcţiunĭ ale gimnasiilor române.

e) Vererabilile Consistóre române.

f) Toţĭ iubitorii de înaintarea şcólelor şi a învěţământului poporului nostru român.

Programul adunării:

Duminecă în 10 (22) Septemvre a. m.: 1) La 9 óre dim. toţĭ membri şi participanţii se întrunesc în biserica catedrală din Caransebeş şi asistă la sânta liturgiă împreunată cu chiămarea spiritului sânt. 2) După liturgiă întrunire în localitatea destinată pentru ţinerea adunării şi esmiterea unei deputaţiunĭ, pentru ca sě învite la adunare pre P. S. Sa d-l Episcop Nicolae *Popea,* protectorul Reuniunei. 3) Deschiderea adunării prin preşedintele Reuniunei. 4) Raportul general al Comitetului despre întréga viaţă şi stare a Reuniunei dela înfiinţare până în diua de adĭ. 5) Raportul cassarului. 6) Raportul bibliotecarului. 7) Alegerea comisiunilor pentru censurarea raportelor de sub punct. 4, 5, 6, a unei comisiunĭ pentru înscrierea membrilor şi a unei comisiunĭ speciale. — După amédĭ la 4 óre cetirea operatelor incurse pentru almanachul Reuniunei.

Lunĭ în 11 (23) Septemvre a. m.: La 9 óre dim. parastas pentru Episcopul de piă memoriă şi fundatorul Reuniunei *Ion Popasu* şi *Constantin Diaconovicĭ Loga* în biserica S. Ión din cimiter. 9) La 10 óre înaugurarea monumentului lui *Constantin Diaconovicĭ-Loga.* — După amédĭ: 10) Rapórtele comisiunilor. 11) Defigerea locului pentru adunarea generală viitóre. 12) Propunerĭ din partea membrilor. 13) Alegerea biroului şi a comitetului pe a. 1895—6. 14) Alegerea comisiunei pentru autenticarea procesului verbal. 15) Inchiderea adunării.

Bocşa-montană, 1 (13) August 1895.

Ión Ionaşiu, preşed. Reun. — **Ión Marcu,** not. gen. al Reun.

Internat pentru fetiţe în Braşov.

Insciinţare.

„Reuniunea femeilor Române din Braşov“ a înfiinţat, după cum se scie, **un internat,** cu scop de-a instrui fetiţe din clasa de mijloc a societăţii românescĭ *in menajul casei,* precum şi *în diferite lucrurĭ de mână,* ce cad în sfera unei bune económe. Reuniunea întreţine şi subvenţionéză acest internat cu o sumă considerabilă, numai ca sě pótă primi fetiţe cu taxa, cât se póte de scădută.

In acest internat se învaţă: a) a pregăti tot felul de mâncărĭ; b) a spăla şi a călca tot felul de albiturĭ; c) a croi şi a cóse cu maşina tot felul de albiturĭ şi vestminte; d) a cultiva legumĭ, şi e) regulĭ hygienice.

Pentru completarea consciinţelor câştigate în şcólă, s'a întrodus şi o şcólă de repetiţiă, prevědută în legile statului, pentru copile dela 12—15 anĭ. In acéstă şcólă se va propune: Limba română, Limba maghiară, Limba germană, Aritmetica şi Istoria şi Geografia în câte 2 cursurĭ, câte 2 óre pe sěptěmână; Istoria naturală şi fisica în 2 cursurĭ câte 1 óră; Religia în 2 cursurĭ câte 1 óră; Desemnul, Scrierea, Cântărĭ, Gimnastica în câte 1 curs cu 1 óră pe sěptěmână.

In acest „Internat“ se primesc fetiţe române, carĭ vor fi absolvat cel puţin 3 (trei) clase primare şi vor fi împlinit 12 anĭ. Deóre-ce prin reorganisarea cea nouă a instrucţiunei, numěrul órelor s'a înmulţit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreţinere şi instrucţiune *taxa de 14 fl. pe lună,* plătită anticipativ. Fetiţe orfane şi sěrace pot fi primite gratuit în „Internat“.

Fetiţe din Braşov, carĭ vor voi sě petrécă numai peste di în „Internat“, plătesc pentru tótă instrucţiunea şi pentru prând şi ojină câte 10 fl. pe lună.

Deórece numěrul elevelor, atât al celor cu plată, cât şi a bursierelor este restrîns, se învită părinţii şi tutorii a-se însinua, respective a înainta petiţiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate şi actul de botez, la subscrisa preşedintă *până în 20 August st. v.* Primirea elevelor, în „Internat“ se va face dela 25 August încolo. La primire are sě aducă fiă-care elevă albiturile şi vestmintele necesare, precum şi aşternutul de pat.

In egătură cu acest „Internat“, Reuniunea în anii trecuţĭ a înfiinţat şi un „Orfelinat“ pentru fetiţe orfane şi sěrace dela 6—11 anĭ; aceste fetiţe primesc întreţinerea completă pe spesele reuniunei şi sunt obligate a cerceta şcólele române gr. or. din loc.

Informaţiunĭ mai de-aprópe se pot primi dela preşedinta reuniunii şi dela actuarul acesteia.

Agnes Duşoiu, preşedintă. — **Lazar Nastasi,** prof. gimn. şi act. reun.

HIGIENA.

Nebunia.

II.

Vorbim tot despre *alcoholism,* demonul modern, anticristul omenimei, care ameninţă cu perire popórele şi duce la iad sufletele milionelor de locuitorĭ.

Casele de nebunĭ din tóte statele nu mai biruesc de-a cuprinde numěrul cel mare de nenorociţĭ, carĭ îşĭ pierd mintea din causa rachiului, devenind primejdioşĭ societăţii. Fiind-că numěrul nebunilor cresce în aceeaşĭ měsură, în care se sporesce numěrul beţivilor, vom aduce aci câte-va date cu privire la consumul din an în an mai mare al spirtuóselor.

Francia a consumat *numai spirt* socotit pe cap: 1 litru 50 deci la 1840; 1 litru 60 deci la 1850; 2 litre 20 deci la 1860; 2 litre 50 deci la 1868 şi, în fine, *6 litri* la 1876. *Rochard* făcù în anul trecut, 1894, următórea socotélă:

Preţul spirtuóselor běute: 90,981.000 lei; dilele de lucru pierdute: 962,771.000 lei; cheltuelile pentru bóle pricinuite prin beţiă 70,842.000; cheltuelile pentru îngrijirea celor ce au nebunit din beţiă 2,321.300 lei; cheltuelile pentru temniţele beţivilor criminalĭ 8,894,000 lei; sinuciderile 3,170.000 lei.

Astfel *alcoholul costă pe Francia în timpul de faţă* **peste 1.100.000,000** *lei* (un miliard şi o sută milióne lei!) *pe an.* Aicĭ însě nu este socotit vinul, nicĭ berea, ci *curat numai běutura de vinars.*

Claude des Vosges într'un raport al sĕu din 1887 arată, că în Francia dela 1875 până la 1885 numĕrul câreiumelor s'a sporit cu 60,000, aşa că în 1885 tot la 94 locuitorĭ se venea o cârciumă; luând afară însĕ pe copii şi femei, o cârciumă se venia tot la 30—40 bărbaţĭ. In Rusia se bea la an, socotit pe cap (cuprindĕnd aicĭ şi pe femei şi copii) 20 litre rachiu; în Englitera 16; Prusia în 1875 a consumat 3.621,460 hectolitri alcohol. In imperiul german s'a bĕut acum doi anĭ peste 33 milióne hectolitri de bere, ér anul trecut s'au bĕut peste 34 (adecă cu un milion şi 200,000 mai multe hectolitri). Socotit după numĕrul sufletelor, acum doi anĭ s'au bĕut în Germania 88, ér acum e anul 91 litri pe cap.

In aceea-şĭ mĕsură, cu consumul, cresce şi numĕrul cârciumelor. Aşa în Pomerania tot după 100,000 locuitorĭ se veniau în 1837 câte 194 cârciume; în 1872 însĕ se veniau câte 401 cârciume; va sĕ ḑică aicĭ în 35 de anĭ numĕrul cârciumelor s'a îmulţit mai mult cu de douĕ-orĭ. Englitera în anii 1862 a cheltuit pentru bĕuturile spirtuóse 366 milióne livre şterlingĭ, cu ḑece anĭ mai târḑiu însĕ (1872) cheltuelile s'au urcat la 482 milióne, adecă au crescut cu $46^0/_0$. In 1893 se veniau în Englitera câte 72 mărcĭ pe cap, baní cheltuiţĭ cu bĕutura; în 1894 însĕ se veniau câte 77 mărcĭ pe cap. S'a făcut socotéla şi s'a aflat, că în ţĕrile industriale, ca Francia, Germania, Englitera şi Belgia, muncitorii cheltuesc a treia parte din câştigul lor cu bĕuturile, ér urmarea e, că li-se ia pânea din gura copiilor, cresce miseria, se îmulţesc crimele şi se sporesce numĕrul nebunilor.

In *România* s'au consumat în 1893 aprópe 31 milióne litri rachiu, 3 milióne litri bere şi 3 milióne hectolitri vin. Din nenorocire, consumul rachiului ia avênt mare, mai ales de când o mare parte din vii au fost prăpădite de filoxeră. In 1871 economistul Aurelian găsise $17^1/_2$ ocale vechĭ de rachiu şi ţuică pe familiă, ér în 1880, adecă cu 9 anĭ mai târḑiu, d-l Dr. G. Mileticiu a găsit 31.72 ocale, va sĕ ḑică în acest interval, scurt, consumul rachiului aprópe s'a îndoit. Socotit pe cap, fiind numĕraţĭ aicĭ şi femeile şi copiiĭ, în România se vin la un an 6 litri spirt tare, 58 litri vin şi $^1/_2$ litră bere. Spirtul de bucate este socotit însĕ cu o tăriă mijlociă de 90^0, aşa că rachiul, ce se bea şi care e obicĭnuit, are o tăriă numai de 45^0, este a se socoti îndoit mai mult, aşa că am avé 12 litri de rachiu pe cap.

Ce mare avênt a luat bĕutura de rachiu în România, se póte vedé şi din numĕrul din ce în ce mai mare al cârciumelor. După datele ministeriului român de finanţe, în 1886 se aflau în România 24 mii de cârciume. De atuncĭ tot la doi anĭ numĕrul cârciumelor a crescut cu câte o miie, aşa că la 1 Septemvre 1893 au fost 27,111, adecă dela 1886 până la 1892 numĕrul cârciumelor s'a îmulţit cu 3578. Pentru anul 1895 însĕ se póte socoti numĕrul rotund al cârciumelor din România la 30,000, adecă *tot la 180 locuitorĭ o cârciumă.*

Sĕ nu uităm însĕ, că bĕutura de vin şi bere este mult mai puţin stricăciósă, decât rachiul, demonul timpului de aḑĭ. Vinul de România n'are decât 8—11 grade alcohol, berea numai 3—4 grade; chiar ţuica de prune, vechia bĕutură a ţĕranului din România, nu are decât $10—25^0/_0$, pe când rachiul de bucate conţine chiar şi până la $60^0/_0$ alcohol. (Romul şi cognacul $45—60^0/_0$).

Dér rachiul e vătĕmător nu numai prin tăria sa, ci şi din causa materiilor veninóse, ce conţine, şi carĭ fórte de multe-orĭ sunt o otravă fórte puternică, cum este d. es. absintul, care forméză aḑĭ nenorocirea Franciei.

Pe lângă rachiu mai adauge apoi o hrană ticălósă, o locuinţă miserabilă, o muncă peste mĕsură grea şi osteniciósă; mai pune apoi odihna de nópte neregulată, timpul petrecut în cârciumele cele puturóse, fumatul peste mĕsură mult la asemenĭ ocasiunĭ: adauge tóte acestea la olaltă, şi-ţĭ vei vedé mormêntul cu ochii, chiar de-ai fi un uriaş!

Rachiul a stîns de pe faţa pămêntului naţiunĭ întregĭ. Dovadă ne sunt Aboriginii din America, din Africa, din Tasmania. Dovadă ne este chiar şi Francia de aḑĭ, ai căreia locuitorĭ, de când s'au dat rachiului, se înpuţinéză din an în an.

Dér sĕ vedem acum, cum sĕ prăpădesce omenimea prin rachiu.

Că ce otravă grozavă este rachiul pentru organismul omenesc se póte sci şi din împrejurarea, că este de-ajuns pentru un părinte sĕ se fi îmbĕtat o singură dată în viéţa sa, adecă în césul procreărei (concepţiunei), pentru-ca fiinţa, ce se va nasce, sĕ fiă un tîmpit (idiot), sĕ aibă stropşelĭ, sĕ aibă în cel mai mare grad aplecarea spre beţiă, sĕ fiă un nebun, un criminal.

Rachiul nenorocesce mai întâiu pe beţiv, acesta transplântă nenorocirea fiilor sĕi, ér aceştia la rêndul lor o transplântă urmaşilor, firesce în grad tot mai mare. Cu alte cuvinte, un tată beţiv va procrea un fiiu puţin scrintit, acesta un fiiu nebun, orĭ idiot, ér generaţia următóre negreşit se va stînge. Nenorocirea va sosi cu atât mai repede, décă amêndoi părinţiĭ au fost beţivĭ.

Inotarea din punctul de vedere sanitar.

La popórele vechĭ înotarea ajunsese cel mai mare grad de înflorire până cătră evul mediu; după aceea ea a decăḑut încet, încet.

Corpul nostru, ḑice un specialist, atât timp cât e sănĕtos, aburéză o umeḑélă cleiósă, care se lipesce de piele, amestecându-se cu praf şi alte necurăţenii lipiciόse ale corpului. Tóte părţile acoperite ale corpului, aburéză de obiceiu mai mult ca cele neacoperite. Hainele nóstre nu împedecă pĕtrunderea prafului cu desăvîrşire, căcĭ praful se strecóră cu încetul până la piele. Chiar îmbrăcămintea roḑêndu-se prin mişcare şi frecare, forméză şi ea un fel de praf pe piele, care constitue împreună cu sudórea o cóje peste tot corpul, vătĕmătóre acestuia, pentru-că astupă porii şi înpedecă transpirarea.

Pentru-ca sĕ ne punem la adăpost de tóte acestea, trebue sĕ căutăm scăpare în spĕlăturĭ; însĕ, de óre-ce spĕlăturile peste tot corpul sunt incomode, e bine de-a recurge la scăldare. Prin înotare, şi mai ales în apă curgĕtóre, acéstă spĕlare a corpului, se face de sine-şĭ; se înţelege, că se face mai intensiv prin presiunea apei pe tóte părţile corpului, curăţind bine şi fără vre-o urmă orĭ-ce necurăţeniă; trebue decĭ sĕ scim sĕ înotăm şi încă bine. O dată cu acéstă înotare, se face un eserciţiu corporal, care pune în mişcare tóte încheieturile şi muşchii corpului.

Din timpurile cele mai vechĭ s'a susţinut de multe autorităţĭ competente, că atât scăldarea, cât şi înotarea sunt folositóre omului pentru păstrarea şi împuternicirea sănĕtăţei. O întrebuinţare însĕ pripită séu nechibzuită a scăldăturilor, mai ales o şedere pré lungă afară din apă la aer rece, fără a se usca séu îmbrăca, póte sĕ aibă urmările cele mai vătĕmătóre, precum: isterie, reumatism, durerĭ de cap, frigurĭ, paralisărĭ şi bóle de încheiăturĭ. De asemenea e fórte rĕu de-a întra în baie cu stomacul plin, séu pré gol, căcĭ în casul întâiu se întêmplă, ca şi cum am sta în apă pe căldurĭ marĭ, carĭ produc insolaţiunĭ, paralisărĭ; ér în al doilea cas cu stomacul gol, cum corpul este prea slab, nu póte sĕ resiste în destul la diferitele contracţiunĭ, ce le capĕtă în apă.

Timpul cel mai potrivit pentru scăldare ar fi séra, căcĭ, după tóte şcolile şi eserciţiile obositóre prin care trece omul în cursul ḑilei, el alérgă cu plăcere la o scăldare în apă rece, spre a-şĭ curăţi şi rĕcori corpul, fiind-că acésta îĭ aduce un somn dulce şi întăritor.

Trebue asemenea sĕ se scie, că décă cine-va se scaldă regulat şi se silesce a învĕţa sĕ înóte, prin acest eserciţiu se feresce de-o mulţime de bóle.

In tot-d'auna omul sĕ nu între în apă îndată ce s'a desbrăcat, ci sĕ mai stea puţin şi înainte de-a întra în apă, sĕ se stropéscă pe corp şi la cap în modul următor: după ce s'a liniştit cu desăvîrşire plămânii şi inima, se stropesce séu sĕ ude încet cu mâna fruntea, tâmplele, gâtul, peptul, umerii, şoldurile şi părţile genitale, pe când a întrat în apă până la glesne. Ast-fel pregătit, omul se póte băga séu arunca în apă după modul cum va voi. După eşirea din apă, el trebue sĕ se ştérgă imediat cu ştergarul sĕu şi sĕ se îmbrace.

Bólele de inimă, plămânĭ slabĭ şi respiraţiune scurtă şi grea, se cunosc numai decât în apă prin repeḑĭ şi repetate încercărĭ de-a respira, agitărĭ, frică, isterie, durerĭ de cap, presiunĭ pe piept şi chiar durerĭ în părţile nesănĕtóse. Omenii carĭ sufer de acestea, trebuesc sĕ fiă cu multă băgare de sémă şi a nu se încrede pré mult în ei, căcĭ se póte fórte lesne întêmpla sĕ-i părăséscă forţele într'un moment de pericol.

Nu trebue a sta mult timp în apă. Cu cât apa este mai rece, cu atât trebue sĕ fiă mai scurtă durata băii. Durata obicĭnuită a băii în apele curgĕtóre séu cele stătătóre variază după temperatura apei între 5 şi 15 minute. Acei, carĭ nu sciu sĕ înnóte, nu trebue sĕ stea în apă decât cel mult 20 minute. Inotătorul însĕ nu trebue a se sfii de-a rĕmânea mai mult, ca un cuart de oră. Pentru înotătorĭ bunĭ, la o temperatură propriă, chiar o oră nu este mult. In general, se póte ḑice: că cine-va póte sta în apă până când începe a simţi suficienţa băii; acésta o simte când începe a-i veni fiorĭ de frig pentru a doua óră (căcĭ întâiul fior de frig este trecĕtor, de óre-ce provine din impresiunea ce face apa asupra corpului, când întră în apă.)

Cele mai principale regule pentru baia elevilor sunt cam următórele: 1) Eserciţiile de baiă cu cei începĕtorĭ trebuesc făcute numai în ḑilele călduróse ale verei, apa avênd o temperatură cel mult 15^0 R, mai bună 16^0 R. După-ce s'a practicat mult timp eserciţiile de înotare, deprinḑêndu-se astfel mai mult cu apa, pot face băi şi în ḑilele mai rĕcoróse şi la o temperatură mai scăḑută. 2) Durata stării în apă la început nu trebue sĕ fiă mai mare de vre-o ḑece minute, mărindu-se treptat. 3) Elevii sĕ nu intre în apă cu rĕsuflarea accelerată. 4) Ei vor trebui mai întâiu a se rĕcori şi linişti, apoi sĕ se desbrace. Ca regulă generală ar trebui 15 minute pentru a se rĕcori şi a-se plimba după desbrăcare un timp óre-care, înainte de-a întra în apă. 5) Instructorul va trebui a se convinge singur, că elevii s'au rĕcorit şi au respiraţiunea uşóră şi regulată, şi numai după acésta sĕ lase pe elev sĕ între séu sĕ sară în apă. 6) Săriturile în apă e bine de a-le face cu capul înainte. Décă acésta nu se póte, atuncĭ elevul trebue sĕ sară cu picióre le strînse, mai întâiu udându-şĭ capul şi peptul, décă adêncimea apei întrece înălţimea corpului. 7) In apă elevii vor face mişcărĭ dese cu mânile şi piciórele, sĕ lovéscă apa, sĕ se spele, sĕ se frece, etc. Indată după eşirea din baiă, sĕ se ştérgă şi sĕ se frece bine, după care sĕ se îmbrace imediat şi sĕ facă apoi mişcărĭ moderate.

„Ap. Săn."

ECONOMIA.

Starea sĕmĕnăturilor.

In anul acesta nu ne pré putem lăuda cu o recóltă bună, dér nicĭ rea; faţă de anii trecuţĭ putem sĕ ḑicem, că recolta acestui an este de mijloc. Sunt localităţĭ, unde cerealele au fost de o calitate şi cantitate fórte bună, eminentă, aşa cât s'au socotit pe-un jugĕr 9—12 măjĭ metrice de grăunţe.

Ast-fel de lucrurĭ însĕ s'au întêmplat mai mult numai pe şesul ungar şi în puţine altele. Din contră, unele ţinuturĭ au suferit mult de gheţă, vênturĭ, aşa în cât s'au făcut multe pagube.

Cu deosebire grâul a fost bunişor în acest an, dér totu-şĭ nu putem sĕ ḑicem, că ar fi întrecut anii precedenţĭ. Calitatea grâului diferă mult: Este grâu frumos, greu, plin la grăunţe, şi din contră este şi mestecat, slăbuţ, uşor. Căldurile cele marĭ din timpul secerei n'au fost pré prielnice. Sĕcara, orzul este ca şi în anul trecut, din contră ovĕsul, cartofii (crumpene, picioicĭ) şi cucuruzul sunt cu mult mai frumóse şi promit neasĕmĕnat mai mult, ca în anul trecut.

Scim bine, că poporul nostru se restrînge mai mult la economiă, şi că atuncĭ când 'i sunt binecuvêntate osteneleie printr'un an bun, este darul lui Dumneḑeu. In cele mai multe casurĭ însĕ poporul nostru nu ţîne sémă de mersul preţurilor, ci îşĭ vinde bucatele sale aşa cum şi când îĭ vine, ca sĕ mérgă la têrg, şi cu deosebire, când are sĕ-şĭ acopere vre-un nĕcaz.

Aicĭ zace cea mai mare scădere şi lipsă de tact. Adese-orĭ bucatele sunt pe nimica şi nu peste puţin pot sĕ se urce preţurile. Cel mai mare nĕcas este de a-se căuta în aceea, că Românul nu vré sĕ scie de ce sĕ spune prin foile nóstre: unde, cum, se caută bucatele; unde şi ce fel de bucate sunt?

Este lucru neînduios, că sunt şarlatanĭ, carĭ fac preţurĭ slabe, numai ca sĕ tragă pe sfóră pe bieţii economĭ micĭ. Dér mai zace rĕul şi acolo, că poporul se raḑimă în cele mai multe casurĭ numai pe bucate, când le are odată în pod.

Ca sĕ nu dăm numai tot pentru alţii, e de lipsă sĕ fim cu luare aminte: Sĕ vindem bucatele atuncĭ când au cel mai bun preţ, căcĭ numai aşa vom puté vedé ceva ispravă după un an greu de lucru.

Peste tot acum în tótă ţéra sunt preţurile slabe, economii aşteptă urcarea lor. După cum ne spun până acuma foile dintr'alte ţĕrĭ, în Anglia este recolta slabă, de asemenea şi recolta din Germania lasă mult de dorit (slabă). In Belgia, Holandia, Italia şi Spania recolta este de mijloc. Cea mai bună a fost în ţĕrile

Peninsulei balcanice și cu deosebire în România. In Rusia încă nu e mai mult ca de mijloc.

America stă în urma anului trecut.

Peste tot așa-déră se vede, că bucate sunt mai puține, ca în anul trecut. Se cércă mult orzul alb, din care se produce berea, prețul acestui soiu de bucate s'a urcat. Cucuruzul, judecat după semnele ce le dă până acum, o sĕ fiă fórte bun.

Rapița nu se plătesce mai de loc; economii nicĭ nu mai pré sémĕnă.

Viile sunt apĕrate pe cele mai multe locurĭ contra *peronosporei.* Se crede, că anul acesta o sĕ fiă un an mănos de vin.

Peronospora viticola.

Pănă în anii din urmă nu era cunoscută pe la noi acéstă plagă, tot atât de primejdiósă pentru cultivatorii de vii, ca și filoxera. Acuma însĕ audim, că în douĕ comune din *Biharia* s'a lățit peronospora într'un mod înspăimêntător, și décă nu se vor lua mĕsurĭ în contra ei, are sĕ nimicéscă întréga recoltă.

Peronospora viticola, cum o numesc ómenii învĕțațĭ, este un burete care lățindu-se pe frundele vițelor de viiă, fac, ca frundele sĕ cadă și strugurii sĕ se prăpădéscă înainte de-a ajunge la cócere, deóre-ce se scie, că frundele sunt tot atât de lipsă pentru plante, ca și membrele și gura la animale.

Acéstă bólă nu se póte delătura alt-fel, decât numai décă îndată după ce s'a ivit se nimicesce. Mĕsurĭ de-a păzi viile de ea, încă nu esistă.

Urmările peronosporei sunt fórte triste, căcĭ răpesce fructul ostenelelor dinaintea ochilor și bieții cultivatorĭ de vĭĭ rĕmân total păgubițĭ. S'au aflat însĕ mĕsurĭ pentru stârpirea ei și încă chiar și în casul, décă a prins a-se lăți.

Peronospora se cunósce de pe frundele viiei carĭ décă sunt pătate galbin, scorojindu-se (sbîrcindu-se) poțĭ fi sigur, că sunt atacate de peronesporă.

Contra acestei plăgĭ avem următórea medicină, destul de ieftină, pe care șĭ-o póte face orĭ-cine, fără de spese marĭ, anume: $^1/_2$ de chlg. pétră vênĕtă se topesc în 7 litre de apă curată întrn'un vas: într'alt vas se topesce $^1/_2$ chlg. var nestins in 13 litre de apă puțin călduță. Făcut acest lucru, se i a un vas mai mare, cu 80 de litre de apă curată într'ênsul se bagă mai întâiu soluțiunea (mestecătura) d'întâi, apoi cea de a doua. Făcênd astfel, căpătăm 100 litre (10 vedre) de medicină contra peronosporei.

Stropirea se face cu ajutorul unei mașine. Singur aicĭ s'ar păré ceva greutate, întru cât economii noștri sunt silițĭ a-șĭ procura acest aparat. Cei cu dare de mână își pot procura singurĭ, cei mai sĕracĭ însĕ pot sĕ se însoțéscă mai mulțĭ la cumpĕrarea unei mașinĭ, care de-altmintrelea se află mai în orĭ-ce prăvăliă de fier.

Stropirea sĕ se facă după ce s'a dus roua, la sóre, și încă de deasupra, (ca sĕ cadă asemenea ploii). Nicĭ la un cas sĕ nu se stropéscă pe dedesubt, cu tóte că petele sunt pe dosul frundelor.

Acest mijloc contra peronosporei s'a dovedit a fi fórte bun, așa cât vierii, după întrebuințarea lui, pot aștepta tómna cu inima liniștită și voioșĭ, căcĭ din partea peronosporei viile lor nu vor fi supĕrate de loc.

POVEȚE.

In contra limbricilor. Limbricii se hrănesc din corpul bolnavului, îl storc și-l slăbesc. Fiind-că limbricii se ivesc mai cu sémă la copii, mamele trebue sĕ fiă cu luare aminte. Când copilul are mare poftă de mâncare, dér cu tóte acestea e fără voiă, simte durerĭ la buric și mâncărime la nas: acestea sunt semne, că copilul are limbricĭ. Doctorìi în contra limbricilor sunt destule, numai că mamele trebue sĕ le foloséscă de timpuriu și sĕ nu lase, ca copiiĭ sĕ sufere. Cele mai practice și mai la îndemână pentru fiă-care om par a fi următórele lécurĭ, recomandate de preotul Kneipp: 1) Tai o cépă, o pui într'o litră de apă și o lașĭ sĕ stea peste nópte. Diminéța storcĭ bucățile de cépă și apa o béi pe nemâncate, cu stomacul gol. Intrebuințând acest mijloc 3—4 dile, limbricii sunt de sigur ucișĭ și scoșĭ afară. — 2) Și mai puternic mijloc de vindecare este sĕmênța plantei așa numite pe latinesce: *Aspidium Filix.* Sĕmênță de acésta sĕ capĕtă în orĭ-ce farmaciă și nu e scumpă. Din acéstă sĕmênță sĕ iau câte douĕ linguri în douĕ dile pe rênd, fără de-a mânca însĕ nimic câte-va césurĭ. Cel mult în trei dile bolnavul scapă de limbricĭ.

Literatură.

Doine și strigăturĭ din Ardeal, date la ivélă de *Dr. Ión Urban Jarnik* și *Andreiu Bârseanu.* Acesta este titlul uneia dintre cele mai bogate și mai bune colecțiunĭ de poesii poporale ardelenescĭ, Tipografia A. Mureșianu Brașov. Conține 431 pagine, cu mulțime de doine de dragoste, de dor și jele, de mustrărĭ și blăstĕmurĭ, doine haiducescĭ, de-ale cătăniei, apoi strigăturĭ bĕtrânescĭ și colinde. Cartea e însoțită de-o prefață de d-l Andreiu Bârseanu, în care se arată, că buna primire, de care s'a bucurat acéstă carte la 1885, când s'a publicat prima edițiune, a îndemnat pe d-l librar din Brașov, *Nicolae Ciurcu,* sĕ scotă acéstă a doua edițiune, anume întocmită pentru popor. Costă un esemplar numai 75 cr. De vêndare la librăria editóre *Ciurcu* în Brașov și la celelalte librării.

*

In editura librăriei *E. Zeidner* din Brașov a apărut: **Carte de cetire** pentru anii din urmă ai școlelor poporale și de repetițiune, lucrată de *Domețiu Dogariu,* învĕțător dirigent în Satulung (Săcele) și *Nicolau Pilția,* profesor la gimnasiul român din Brașov. — Este una dintre cele mai bogate cărțĭ de cetire, se estinde pe 424 pagine, cuprindênd 231 bucățĭ de cetire parte în prosă, parte în poesiă. Costă un esemplar broșat 70 cr., ér legat 85.

*

In tipografia „A. Mureșianu" din Brașov a apărut: **Povestirĭ economice** despre grădinărit, economia câmpului, vierit și pădurit' de *Ioan Georgescu.* O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stil ușor de priceput. Cartea are 136 pag. și costă 25 cr. De vêndare la tipografia A. Mureșianu" în Brașov, și la autorul în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák.

*

Memoriĭ din 1848/49 de Vasilie Moldovan, broșură elegantă, de 11 cóle, format 8⁰. Prețul unui esemplar e: **50 cr.** séu **1 corónă,** plus 5 cr. porto poștal; pentru România și strĕinătate *1 franc 50 banĭ.* Comandele se pot face la adresa: *Traian H. Pop,* publicist, *Brașov* (Brassó) séu la *administrația „Gazetei Transilvaniei".*

*

Povestirĭ de *Petra-Petrescu* à 80 cr. francate. De vêndare la administrația nóstră.

MULTE ȘI DE TOATE.

Cel mai mic orologiu.

Cel mai mic orologiu de pe lume este espus vederii tuturor într'o feréstră a unui césornicar din Göttinga. Arătătorul acestui orologiu-pitic are o lungime de 8 milimetri.

Orologiul atêrnă acățat de un fir de pĕr. Mulțĭ iubitorĭ de minunății ar voi sĕ-l cumpere, și ofere sume marĭ pentru el, dér măestrul este atât de îndrăgostit în micul ceas lucrat de el, încât nu voesce sĕ-l vêndă cu nicĭ un preț.

*

Camforul.

Camforul întrebuințat în Europa se aduce în cea mai mare parte din *Japonia* și din insula *Formosa.*

Japonia produce la an câte 3 milióne, Formosa câte 1 milion chilograme de camfor, ce se esportéză în streinătate.

Pădurĭ cu arborĭ de camfor, ce e drept, sunt și în China, dér încă nu forméză articlu de esport.

Cel mai bun loc pentru astfel de arborĭ se pare a fi în Japonia, unde arborii de camfor ajung înălțimea de 50 metri și grosimea de 12 m.

Camforul se pregătesce în modul următor: Trunchiul, ramurile și rădăcinile arborelui se sfărmă mĕrunt, se bagă în apă și se fierb în óle marĭ de fier, acoperite cu capacurĭ căptușite cu pae de urez; aborii, ce es din acéstă ólă se așédă pe paele de urez și se sléesc, formându-se astfel camforul.

*

Un obiect de modă nesanitar.

Abia a fost vr'un articol de modă, care sĕ se fi popularisat așa, ca brêul lat, elastic, pe care îl pórtă astădĭ pretutindenĭ damele. Brêul acesta, la aparință nevinovat, este în realitate mai periculos decât corsetul, căcĭ e când acesta comprimă o taliă de 70 cm. până la 62 cm., brêul elastic o stringe până la 58 cm. Cu cât e mai tînĕr trupul femeii, cu atât cedéză mai mult apăsărei și cu timpul comprimă talia până la 20—22 cm.

Prin acésta se diforméză ficatul, stomacul, intestinele și rinichiĭ și se comprimă în partea dedesupt a corpului, apoi se produc durerĭ de spinare și cârcei de stomac etc. Cu un cuvênt brêul elastic este o invențiune fórte nenorocită, și părinții n'ar trebui sĕ permită nicĭ-decum, ca sĕ-l pórte fetele lor.

*

Țarul și artistul comic.

Sunt mulțĭ anĭ de atuncĭ, — povestesce comicul englez Toole. — Mĕ preumblam pe Newski Prospect în Petersburg, îmĭ aprinseiu o țigară și îmĭ continuai drumul liniștit. Un ofițer se apropiă de mine.

— D-le, se rĕstì el la mine, nu scii, că aci nu e permis fumatul?

— N'am ideiă, rĕspunsei. Dér décă nu e permis, sting țigara, ceea ce și făcui.

In acelașĭ moment doi polițiștĭ se repediră la mine, mĕ apucară și mĕ tîrîră până la secția polițienéscă. Aicĭ fui închis în carceră, unde se aflau deja mulțĭ tovarășĭ de dubiósă calitate. Trecù oră după oră, nóptea veni, veni și diua; în sfîrșit fui adus în fața comisarului de poliția.

— Ai vorbit cu Țarul, îmĭ strigă el. Nu sci, că nimenĭ nu are voiă sĕ se adreseze Țarlui?

— Mĕ ertațĭ, rĕspunseiu eu liniștit, dér nu m'am adresat nimĕnui. In schimb un ofițer mi-a atras atenția, că nu e permis sĕ se fumeze pe Newski-Prospect.

— Un ofițer? Era Țarul. Nu ai sciut acésta?

— Nicĭ ideiă.

Interogatorul nicĭ nu se sfêrșise și fui condus într'o carceră mai cum se cade. După câte-va óre se deschide ușa închisórei.

— Eștĭ liber. Majestatea Sa doresce sĕ te priméscă astădĭ în audiență.

Natural, că m'am dus. Țarul Alexandru al III-lea era fórte amabil, se scuză pentru cele întêmplate din pricina lui, vorbi mult de teatru și de artă și mĕ concediă fórte politicos. Inainte de a pleca, îmĭ luai încă inima în dințĭ și diseiŭ:

— Majestate, pot sĕ vĕ cer o grațiă?

— Vorbesce, dise împĕratul, încrețind puțin fruntea.

— Vĕ rog respectuos, Majestate, décă mĕ mai întêlnițĭ, sĕ nu vĕ mai adresațĭ mie.

*

Iubileul monetei „franc".

Alaltăierĭ s'au împlinit 100 de anĭ, de când s'a născut moneta séu banul așa numit *„franc".*

In 15 August 1795 s'a adus de către Conventul național frances legea, care în loc de *livre* a făcut *francul* ca unitate monetară. Legea acésta a hotărît punctual greutatea monetelor, cuprinsul și forma esternă. Pe moneda de aur stă efigia păcii și a belșugului cu inscripția *„Paix et abondance".*

*

Câtă hârtiă se trece în lume.

Următórea statistică dă date intereteresante asupra faptului, că câtă hărtiă se consumă în fiă care an pe rotogolul pămêntului.

De present se află pe întreg pămêntul 3985 fabricĭ de hărtiă, carĭ pe an produc 7904 milióne conțurĭ de hărtiă. Jumĕtate din acest material exorbitant îl consumă tipografiile, și 600 milióne de conțurĭ cad singur numai pe diare. Calculând maĭ în detail, dintre tóte națiunile Englesul consumă mai multă hărtiă, adecă pe cap cad $11^1/_2$ conțurĭ într'un an.

După el urméză Americanul cu $10^1/_2$ conțurĭ, Germanul cu 8, și Francesul cu $7^1/_2$ conțurĭ. In fine vine Mexicanul cu 2, Spaniolul cu $1^1/_2$ și mai în urmă Rusul cu $1^3/_8$ conțurĭ.

*

Culmea reclamei.

Blondin, marele ecuilibrist și eroul Niagarei, povestesc în memoriile sale anecduta următórea:

Intr'o di cetii într'un diar, spre marea mea suprindere, că așĭ fi murit. Gazeta spune, că la o trecere a Niagarei a-șĭ fi cădut și mi-așĭ fi găsit mórtea în valurile cataractului.

Natural, că scirea mĕ înveselì, dér fui și mai surprins, când cetii în edițiile de séra ale diarelor, că „mâne" va avé loc îmormêntarea mea. Tóte amĕnuntele ceremoniei erau publicate cu îngrijire.

— „Ei, îmĭ disei, trebue sĕ asist și eu la ceremonia acésta."

Intr'adevĕr, la óra fixată, apărù în fața locuinței mele un car funebru înhămat cu șése cai albĭ. Mii și mii de ómenĭ se grămădiră în stradă; din tóte casele și edificiile publice fâlfăiau drapele cernite. Era aprópe de necredut.

De-odată audii o bătae în ușă și directorul meu întrà.

— Pardon, un moment! dise el, se apropià de feréstră și strigà în stradă:

— Ladies și gentlemen! Cum aflù acum, spre marea mea bucuriă, d-l Blondin nicĭ nu e mort. Blondin trăesce! Da, trăesce așa de adevĕrat, că Sâmbătă, în 17 Iulie va întreprinde o nouă trecere peste Niagara pe o funie de sîrmă.

Mulțimea isbucnì în strigăte:

— Sĕ'l vedem! sĕ'l vedem!

Directorul meu mĕ trase la feréstră, mulțimea mĕ recunoscù și 'mĭ făcù ovațiunĭ grandióse.

Têrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 12 Aug. de 31.418 capete, la 13 Aug. au intrat 150.— capete și au eșit 329, rĕmânênd la 14 Aug. un numĕr de 31.053 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche, grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă unguréscă tineră grea dela 49.— cr. până la 50.— cr., de mijloc dela 48.— cr. până la 49.— cr. ușóră dela 48.— cr. până la 49.— cr.

Marfă țĕrănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela 48.— cr. până la 46.— cr. Transito, mijlociă grea dela 48.— cr. până la 49.— cr. transito uşóră dela 47.— cr. până la 48.— cr.

Călendarulŭ săptămânei.

AUGUST are 31 dile. MASALAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	6 † Schimb. la faţă	18 Elena
Lunĭ	7 S. m. Dometiu	19 Sebald.
Marţĭ	8 S. m. Emilian	20 † **Sf. Stefan**
Mer.	9 S. ap. Matei	21 Bernat, Adolf
Joi,	10 S. m. Laurenţiu	22 Timeteiu
Vin.	11 S. m. Ep. C. Nif.	23 Filip
Săm.	12 M. Foţiu şi An.	24 Bartolomeu

Preţurile cerealeor din piaţa Braşovŭ.

Din 16 August st. n. 1895

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta a triacă. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	30
"	Grâu mijlociu	4	90
"	Grâu mai slab	4	70
"	Grâu mestecat	3	50
"	Sĕcară frumósă	3	40
"	Sĕcară mijlociă	3	—
"	Orz frumos	3	50
"	Orz mijlociu	3	20
"	Ovĕs frumos	3	30
"	Ovĕs mijlociu	—	—
"	Cucuruz	4	80
"	Mălaiu	4	70
"	Mazĕre	5	60
"	Linte	6	70
"	Fasole	4	60
"	Sĕmênţă de in	9	—
"	Sĕmênţă de cânepă	4	60
"	Cartofĭ	1	—
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	44
"	Carnea de porc	—	52
"	Carnea de berbece	—	32
	Sĕu de vită próspĕt	23	—
100 kil.	Sĕu de vită topit	32	—

Bursa de Bucuresc

din 14 August n. 1895.

Valorĭ	Dobênda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101.1/2
Renta amortisabilă	5%	" "	99.1/4
" " (Impr. 1892	5%	Ian.--Iul.	98 1/2
" " din 1893	5%	" "	98.1/2
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96.1/4
" " (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	88.1/2
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	88.1/2
" " (Imp. de 274 m. 1890	4%	" "	88.1/2
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	88 1/2
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	88 1/2
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 3/4
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	283.—
Oblig. comunei Bucuresci 1883	5%	Ian.--Iul.	98.3/4
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	99 1/4
Scrisurĭ fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	94.7/8
" " urbane Bucuresci	6%	" "	100.1/2
" " " "	5%	" "	92.—
" " " Iaşĭ	5%	" "	82.—
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	98 –
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	15.86
Banca agricolă	500	150 v.	240.–
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	419.—
Naţionala de asig. ult. div. 48 lei	200	" "	428.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	335.– –
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	180. –
Soc. Rom. de Hârtie ult. –	100	" "	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	100. –
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	" "	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 %	1000	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	" "	—.—
20 francĭ aur			20.08

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	7 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4%	Elveţia	3%

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 August 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.20
Renta de coróne ung. 4%	99.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	124.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	102.80
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	122.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	98.40
Bonurĭ rurale croate-slavone.	98.75
Imprum. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	145.—
Renta de hârtie austr.	100.95
Renta de argint austr.	101.25
Renta de aur austr.	123.20

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 14 August n. 1895.

Sĕminţe	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	80	.—	.—
Grâu dela Tisa	80	6.25	6.40
Grâu de Pesta	80	6.20	6.35
Grâu de Alba-regala	80	6.15	6.30
Grâu de Bácska	80	. -	.—
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕminţe vechi ori nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	5.30	5.35
Orz	nutreţ	60—62	5.15	5 30
Orz	de vinars	62.64	.—	.—
Orz	de bere	64.66	.—	.—
Ovĕs		39.41	6.20	6.40
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirişcă	"	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	—.—	—.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
"	roşiă	—.—	—.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	52. -	53.—
"	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	47.—	48.—
"	afumată	52.—	53.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	13.75	14.—
"	din Serbia în sacĭ	13.—	13.25
Lictar	slavon nou	18 25	18.50
"	bănăţenesc	—.—	—.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
"	sêrbesci		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Cursul losurilor private

din 14 August 1895.

	cump.	vinde.
Basilica	8.—	8.30
Credit	202.25	201.25
Clary 40 fl. m. c.	58.—	60.—
Navig. pe Dunăre	145.—	150.—
Insbruck	28. –	—.—
Krakau	27.50	28.25
Laibach	23.—	23.50
Buda	61.—	62.—
Palffy	61.—	62.—
Crucea roşie austr.	17.50	18.—
dto ung.	11.20	11.70
dto ital.	13.10	13.50
Rudolf	23.50	24.50
Salm	70.—	70.50
Salzburg	27.—	27.50
St. Genois	—.—	73.50
Stanislau	42.75	46.—
Trieitine 4 1/2% 100 m. c.	150.—	—.—
dto 4% 50	72. —	76.—
Waldstein	53.—	55.—
Sêrbescĭ 3%	39.—	40.—
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	129.50	130.—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul pietei Brasov.

Din 17 August 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.58	Vênd.	9.60
Argint român.	Cump.	9.52	Vênd.	9.56
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.60	Vênd.	9.62
Galbenĭ	Cump.	5.64	Vênd.	5.68
Mărcĭ germane	Cump.	59.—	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	129.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.82	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Marca reservată, **Stofe** pentru bărbaţĭ **Dela fl. 1.22½ cr.** metru

până la cele mai fiine **Chèviots, englesesc veritabil, postavurĭ, Serges, Molton, Croise, Satin, Diagonal.** Colorĭ moderne.

Stofe de **postav** pentru o păreche de **pantalonĭ** cu galon. **Stofe** pentru **pardisiurĭ,** ţesute practic şi elegant. Cu metru şi franco la domicil.

Epistole pentru Elveţia 10 cr. porto. **OETTINGER & Co., Zurich, (Elveţia).**

Mostre de tóte stofele pentru bărbaţĭ şi dame la cerere se trimit franco.

—— Gravure de modă gratis. —— 3

LA O FAMILIE fără copiĭ, ce locuesce în **Braşov, strada Năsipului Nr. 2,** aprópe de Gimnasiul Român, **se primesc băeţĭ în cuartir,** cu **tótă întreţinerea.**

762,1—3

De vêndare

800 carĕ de fên, pentru iernarea a 3000 oi, împreună cu **păşiunea** trebuinciósă până la 5 Mai st. n. 1896.

A se adresa la subscrisul în **Săngeorgul de Câmpiă** (p. u. Uzdi-Szt.-Péter, comitatul Coşiocnei).

Ludovic Simon,
proprietar.

761,1—2

Numai fl. 6

costă nou inventatul optic-achromatic

aparat de fotografiă „EDISON“

Cel **mai sigur, simplu** şi **ieftin** din tóte sistemele până acum inventate.

„Edison“ dă garanţa cea mai mare pentru sigura funcţionare şi resultat fórte bun. Orĭ şi cine póte cu acest aparat fără a avea cunosciinţe prealabile, a scóte fotografii escelente. **Este eschisă orĭ şi ce nesuccedere.**

Cu **„Edison“** se pot lua fotografii la moment, este dér fórte potrivit pentru Turiştĭ, Pictorĭ iubitorĭ de natură. **Aparatul care se póte desface,** cu casetă elegantă, plate pentru uscat cernela de copie, cameră obscură, maşină de copiat şi tóte utensiliile fotografice costă complet împreună, cu esplicărĭ lesne de înţeles, **fl. 6.**

Pentru Austro-Ungaria se vinde numai la

Alfred Fischer,
WIEN I. Adlergasse 12.

750,1—2 Espedare cu rambursă.

Orele de cassă dela 8—1.

Birourile: Têrgul botelor nr. 22, etagiul I.

Giro-Conto la banca Austro-Ungară.

„ALBINA“

INSTITUT DE CREDIT ŞI DE ECONOMIĬ
FILIALA BRAŞOV

Cec-Conto la postă Nr. 505.

primesce depunerĭ spre fructificare pe lângă 4½% netto, solvindŭ însaşĭ darea de interese;

scontéză poliţe comerciale cu 5½%;

accórdă imprumuturĭ cambiale şi cambial-ipotecarĭ cu 6%;

deschide credite în cont corrent sub cele mai avantagióse condiţiunĭ;

accórdă împrumuturĭ pe hârtiĭ de valóre, monede, giuvaere şi mărfurĭ cu 6%;

cumpĕră şi vinde cu preţurile cele mai convenabile **monede şi hârtiĭ de valóre** indigene şi străine, în specialŭ de cele românescĭ;

rĕscumpĕră fără nicĭ o detragere **cupóne, escomptéză cupóne** înainte de scadenţă, şi

cumpĕră cu celŭ mai urcatŭ preţŭ **cupóne dela efecte române;**

efectuéză în modulŭ celŭ mai culantŭ **încassărĭ şi plăţĭ** pe pieţele din ţéră şi streinătate;

esecută în comisiune orĭ-ce **însărcinărĭ de bancă** sub cele mai ieftine condiţiunĭ;

închiriéză magazine şi locurĭ libere de depou, pe teritoriulŭ sĕu **strada Gării Nr. 45,** care, situatŭ nemijlocitŭ lângă gara drumului de fierŭ de statŭ, e legatŭ prin şine proprii cu acésta şi investitŭ cu dreptulŭ de vămuire şi cântărire oficiósă prin organele drumului de fierŭ de statŭ;

primesce în calitatea sa ca representanţă principală a societăţii de asigurare EQUITABLE din New-York **oferte pentru asigurărĭ pe viéţă** sub condiţiunile favorabile, particulare a acesteĭ societăţĭ.

Onorabilelorŭ administraţiunĭ de fondurĭ şi p. t. D-lorŭ capitalişti le recomandă pentru plasarea de capitale

Scrisurile fonciare de 5% ale „Albinei“

ale cărorŭ cupone se rĕscumpĕră semestrulŭ fără nicĭ o detragere, şi carĭ se află de vêndare în cursul dilei a bursei din Budapesta, în piese de 500, 1000 şi 2000 de corone. Comparendŭ cursurile şi produsulŭ celorlalte efecte indigene, se póte susţinea cu totŭ dreptulŭ, că

Scrisurile fonciare „Albina“ de 5%

suntŭ adĭ relativŭ cele mai ieftine şi totodată mai productive din efectele cotate la bursa din Budapesta.

Bonitatea absolută a foncierelor „Albina“ e garantată prin valórea celŭ puţinŭ întreită a ipotecelorŭ pe basa cărora se esmitŭ, prin fondulŭ specialŭ de asigurare a scrisurilorŭ fonciare care e de fl. 200,000 şi în fine prin totalitatea orĭ şi căreĭ alte averĭ a institutuluĭ.

65—*

Birourile: Têrgul botelor nr. 22, etagiul I.

Orele de cassă dela 8—1.

Giro-Conto la banca Austro-Ungară.

Cassa de bancă, comisióne şi de schimb

Telefon Nr. 90.

NUSSBÄCHER & BEER
BRAŞOV.

Avem onóre a recomanda serviciile nóstre în tóte afacerile şi transacţiile de bancă şi anume:

Cumpĕrăm şi vindem

monede de aur şi argint, losurĭ, hârtii de valóre indigene şi streine, acţii, scrisurì fonciare, obligaţii, după cursul dilei.

Acordăm avansurĭ până la 85% din valórea cursului pe hârtii de valóre ale statului, scrisurĭ fonciare şi priorităţĭ; 75% din valórea cursului pe hârtii de bancă şi efecte ce sunt cotate la bursele din Viena şi Budapesta **cu dobândă moderată.**

Rescumpĕrăm fără nicĭ o detragere tot-feliul de cupóne.

Escomptăm poliţe comerciale din ţéră şi streine **şi îngrijim incasso** de poliţe, asignaţii pe tóte pieţele Europei cum şi transociene.

Eliberăm Checurĭ cu provisióne micĭ pe tóte pieţele comerciale.

Primim depunerĭ în socotélă, corent şi bonificăm interese după învoire până la **5%** netto.

Pentru **plasarea sigură de capitale** recomandăm scrisurile fonciare cu 4½ şi 5%, din Sibiiu, obligăţiile cu premiĭ 4% şi 3% ale băncei hipotecare ungare şi scrisurile fonciare 5% ale Institutului de economii din Arad.

Asigurăm fórte ieftin ori şi ce **losurĭ** la tragerea cu câştigul cel mai mic, pentru diferenţa cursului.

Aflându-ne în relaţii strînse cu **Filiala** Transilvană a **Băncei ungare de escompt şi schimb,** suntem în plăcută posiţie de a finalisa **fórte avantagios** tóte transacţiunile de bancă.

Promese la tóte tragerile de loteriă.

Comunicăm cu plăcere orĭ şi ce informaţii şi consilii conscienţióse în afacere de bancă şi prin corespondenţă. 709,14—15

Revisie de losurĭ = gratis. =

Zacherlin

are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prăpădi orĭ şi ce **insecte,** de aceea are renume în tótă lumea; şi e fórte cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilată. 2) Numele: „Zacherlin.“

Se află de vêndare: **în Braşovŭ:** La Domnii *I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zinz, Dimitrie Eremias nepoţii, Emil Por, Karl Irk, Franz Kelemen* farmacist, *Julius Muller, Carol Schuster* farmacist. *Teutsch et Tartler, N. Grădinar, Eduard Kugler* farm., *Carol Töpfner* (succesorul), *Julius Hornung* farmacist, *Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius* farmacist, *Victor Roth* farmacist. *Heinrich Wagner, Karl Harth, Ioan Duşoiu et Fiu, Fritz Geisberger, Heinr. Herrmann, K. Zerbes, Fritz Czękely.* — **În Făgăraş:** La Domnii: *Richard Glein* farmacist, *M. A. Gräser, I. Iarosch, Heinrich Schul, Alexander Nehrer, Jacob Fleisig.* — **În Cohalm:** La Domnii: *Ernst Wolff, Eduard Victor Melas.*

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.